

سیاسی سازی لیسه های افغانستان

۱. مقدمه

در سال ۲۰۱۰، واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان (AREU) گزارشی را در مورد فعالیت سیاسی در پوهنتون های افغانستان تهیه کرد. آن گزارش دریافت که اکثر محصلین از لحاظ سیاسی فعال، به سازمان های افراطی دارای گرایش های اسلام گرایانه وابستگی دارند. همه این سازمان ها به درجات مختلفی با وضعیت جاری در افغانستان مخالفند، اما هیچ یک از فعال ترین این سازمان ها علنا از مبارزه مسلحانه در کشور حمایت نمی کنند. تیم پژوهش در جریان انجام آن پروژه با شواهدی در مورد فعالیت های سیاسی حتی در لیسه ها مواجه شد؛ به گفته یکی از منابع، موارد قابل توجهی از افراطی شدن حتی در برخی از مکاتب کابل وجود داشت و اتفاق افتاده بود. ایده انجام یک پروژه تعقیبی در آن هنگام مطرح شد، اگرچه پرورش کامل این ایده تا اندازه ای وقت گرفت.

فعالیت سیاسی در لیسه های افغانستان، پدیده تازه ای نیست. در جریان دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ میلادی، احزاب سیاسی جدید این کشور، مکاتب و پوهنتون ها را به حیث بسترایده آل و مطلوب جلب و جذب اعضا شناسایی کرده بودند. استادان و معلمین، شمار زیادی از اعضای احزاب چپی و اسلام گرا را تشکیل می دادند و از همین رهگذر، این احزاب به محصلین و متعلمین دسترسی داشتند و دارای اقتدار اخلاقی برای تحت تأثیر قرار دادن آنها بودند. بر علاوه، راه های جایگزین محدودی برای تبلیغ سیاسی در کشور وجود داشت که فاقد طبقه کارگر یا اتحادیه های صنفی بزرگ بود و حکومت سعی داشت تا مانع ظهور احزاب سیاسی شود. بنابراین، نحوه رویکرد و برخورد سازمان های سیاسی با لیسه ها در افغانستان امروزی، حایز اهمیت است.

استدلال دیگری برای انجام مطالعه حاضر این است که مطالعه سال ۲۰۱۰، نقش سازمان های رادیکال و حتی افراطی را در محوطه های پوهنتون ها برجسته ساخت. بنابراین، هدف از این پروژه این است تا حدود سیاسی شدن و افراطی شدن در لیسه ها ارزیابی شود. سروی ای که در این گزارش مورد بحث قرار گرفته، بخشی از یک پروژه بزرگ تر است که شامل مطالعه کیفی فعالیت سیاسی در لیسه های افغانستان هم می شود و گزارش آن بعد از این سروی منتشر خواهد شد.

فهرست

۱. مقدمه.....	۱
۲. روش تحقیق.....	۲
۳. گستردگی و فراوانی فعالیت سیاسی در لیسه ها.....	۲
۴. انواع فعالیت سیاسی ای که اطلاع داده شد.....	۷
۵. گروه های سیاسی فعال در مکاتب.....	۱۰
۶. سازمان های جامعه مدنی.....	۱۶
۷. نفوذ بزرگسالان.....	۱۷
۸. بی نظمی در مکاتب.....	۲۱
۹. جمع بندی.....	۲۳

در باره نویسندگان

دکتر انتونیو جیستازی، استاد کینگز کالج لندن (KCL) است. او نویسنده مقالات و کتاب های متعددی از جمله کتاب "پولیس در افغانستان" منتشره سال ۲۰۱۳ و کتاب "هنر اجبار" منتشره سال ۲۰۱۱ است. در حال حاضر، دکتر جیستازی سرگرم پژوهش پیرامون مسایل امنیتی به شمول شورشگری، اردو و پولیس در افغانستان است.

علی محمد علی، پژوهشگر و تحلیلگر مستقل است. تخصص او در رابطه با مسایلی چون گروه های اسلام گرا، اقتصاد سیاسی افغانستان، دولت، شورشگری و طالبان است. علی به حیث مشاور در تعدادی از سازمان های ملی و بین المللی اجرای وظیفه کرده و در انتشارات پژوهشی بیشماری سهم داشته است.

۲. روش تحقیق

ارایه تعریف این فعالیت ها سوال شد و بنابراین، جوابات آنها مبتنی بر تعریف خودشان از فعالیت های سیاسی می باشد. با این وجود، پرسش های مفصلی به تعقیب پاسخ های اولیه آنها درباره انواع مختلف فعالیت سیاسی نظیر تبلیغ سیاسی به نفع سازمان های سیاسی مشخص، سهم گیری در مشاجرات پیرامون مسایل سیاسی، مبارزه به نفع نامزدان در انتخابات سیاسی و برگزاری اعتراضات در مورد امور سیاسی، مطرح شدند.

از دیدگاه این مطالعه، شهرهای بزرگ شامل مراکز شهری عمده نظیر کابل، هرات، مزار شریف، جلال آباد و قندهار می شوند. به کلیه مراکز شهری باقیمانده، شهر کوچک اطلاق شده است که شامل مراکز ولایات و ولسوالی ها می شود. در واقع، این سروی شواهدی را در خصوص فعالیت سیاسی بسیار گسترده در لیسه ها به دست آورد (جدول های الف، ب، ۱، ۲، الف و ب). در سطح ملی، ۹۱.۸ درصد از مصاحبه شوندهگان اظهار داشتند که آنها شخصا شاهد نوعی از فعالیت سیاسی در لیسه هایشان بوده اند. سایرین

این سروی، ۱۸ ولایت و در مجموع ۱۳۶ مکتب را تحت پوشش قرار داده است. برنامه ریزان پژوهش، موقعیت ها (ولسوالی ها) را گزینش کردند و کارمندان برای یافتن و مصاحبه با متعلمین و معلمین توظیف شدند. مکاتب تحت پوشش این سروی از قبل گزینش نشده بودند. در مجموع، از ۴۳۱ معلم و معلمی که با پاسخ دادن به پرسش ها موافقت کرده بودند، ۲۸ معلم و ۴۰۳ معلم سروی شد. مصاحبه شوندهگان بر اساس توانایی کارمندان پژوهش در یافتن منابع، نمونه گیری و گزینش شدند و سپس از روش گلوله برفی (snowballing) کار گرفته شد - یعنی اولین متعلمین لیسه ها که کارمندان پژوهش با آنها تماس گرفتند و مایل به جواب دادن به سوالات بودند، مورد مصاحبه قرار گرفتند. سوالات در رابطه با دیدگاه های خود مصاحبه شوندهگان نبودند، بلکه در خصوص موجودیت فعالیت های سیاسی در مکاتب آنها و وقوع بی نظمی در میان متعلمین طرح شده بودند. فعالیت های سیاسی تاکنون در لیسه های افغانستان ممنوع است. بنابراین، طرح پرسش هایی در این زمینه حساسیت برانگیز است. از مصاحبه شوندهگان درباره فعالیت های سیاسی بدون

۳. گستردگی و کثرت فعالیت سیاسی در لیسه ها

فعالیت های سیاسی در مکاتب شان شنیده بودند (نه این که شاهد چنین فعالیت هایی باشند): برای مثال، ۷۵ درصد در بلخ، در مجموع، به نظر می رسد که نوعی از فعالیت سیاسی تقریبا در همه مکاتب تحت پوشش این سروی جریان داشته است، حال آن که چنین فعالیت هایی از لحاظ قانونی ممنوع است. گزارش متعاقب این سروی حاوی بخشی در خصوص عملی و عقلانی بودن این ممنوعیت است.

از مردم راجع به فعالیت سیاسی در مکاتب شنیده بودند (جدول های الف و ب). کم ترین درصدی مصاحبه شوندهگانی که مستقیما شاهد نوعی از فعالیت سیاسی در لیسه ها بودند، ۶۷.۹ درصد در ولایت بلخ بود؛ در نیمی از ولایات، کلیه مصاحبه شوندهگان بیان داشتند که آنها شاهد چنین فعالیت هایی بوده اند (قندهار، هلمند، زابل، کابل، تخار، پروان، بغلان، بدخشان و هرات). بسیاری از سایر مصاحبه شوندهگان از دیگر متعلمین راجع به

جدول ۱ الف: زمان فعالیت های سیاسی ای که مصاحبه شوندهگان شاهد آنها بوده اند

ولایت	سوال: چه زمانی شما علایم فعالیت سیاسی را مشاهده کردید؟					تعداد پاسخ ها
	طی ماه گذشته	طی ۳-۲ ماه گذشته	طی سال گذشته	بیش از یک سال قبل	بدون پاسخ	
زابل	۰.۰	۰.۰	۱۴.۳	۸۵.۷	۰.۰	۲۳
قندهار	۰.۰	۲.۹	۲۰.۰	۷۷.۱	۰.۰	۳۵
هلمند	۰.۰	۵.۹	۵.۹	۸۸.۲	۰.۰	۱۷
غزنی	۰.۰	۰.۰	۳۱.۳	۵۰.۰	۱۸.۸	۱۶
پکتیا	۰.۰	۱۰.۰	۱۰.۰	۱۰.۰	۷۰.۰	۲۲
لوگر	۰.۰	۰.۰	۶.۳	۸۱.۳	۱۲.۵	۱۶
وردک	۰.۰	۵.۰	۳۰.۰	۴۵.۰	۲۰.۰	۲۰
ولسوالی های کابل	۲.۶	۲۵.۶	۵۳.۸	۲۰.۵	۰.۰	۴۰
شهر کابل	۰.۰	۴.۵	۳۶.۴	۵۰.۰	۹.۱	۲۲
کاپیسا	۰.۰	۲۷.۳	۴۵.۵	۱۸.۲	۹.۱	۱۲
پروان	۰.۰	۰.۰	۳۳.۳	۵۵.۶	۱۱.۱	۱۶

۳۰	۰.۰	۱۳.۳	۵۶.۷	۳۰.۰	۰.۰	تخار
۳۰	۶.۷	۱۶.۷	۵۳.۳	۲۳.۳	۰.۰	قندز
۳۰	۰.۰	۳۰.۴	۴۷.۸	۲۱.۷	۳۰.۴	بغلان
۲۱	۰.۰	۱۰.۵	۴۲.۱	۴۷.۴	۵.۳	بدخشان
۲۲	۳۲.۱	۰.۰	۲۸.۶	۳۹.۳	۰.۰	بلخ
۱۶	۰.۰	۷۵.۰	۱۸.۸	۶.۳	۰.۰	هرات
۱۶	۶.۳	۸۱.۳	۱۲.۵	۰.۰	۰.۰	کنر
۲۶	۲۵.۰	۶۲.۵	۱۲.۵	۰.۰	۰.۰	لغمان
۲۱	۲۳.۸	۵۷.۱	۱۹.۰	۰.۰	۰.۰	ننګرهار
۱۲۶	۱۰.۳	۵۴.۰	۲۳.۰	۱۲.۷	۰.۰	مکاتب در ساحات روستایی
۲۲۷	۵.۳	۴۴.۳	۳۱.۱	۱۶.۲	۳.۱	مکاتب در شهرهای کوچک
۷۸	۲.۶	۵۹.۰	۲۵.۶	۱۲.۸	۰.۰	مکاتب در شهرهای بزرگ
۴۳۱	۶.۳	۴۹.۸	۲۷.۸	۱۴.۶	۱.۶	همه مکاتب

جدول ۱ ب: کثرت فعالیت های سیاسی ای که مصاحبه شوندگان شاهد آنها بوده اند

تعداد پاسخ ها	سوال: هر چند وقت یک بار شاهد موارد فعالیت سیاسی بودید؟					ولایت
	بدون پاسخ	بیش از ۱۰ بار	۱۰-۴ بار	۳-۲ بار	فقط یک بار	
۲۳	۰.۰	۷۶.۲	۴.۸	۱۴.۳	۹.۵	زابل
۳۵	۰.۰	۸۵.۷	۸.۶	۲.۹	۲.۹	قندهار
۱۷	۰.۰	۱۰۰.۰	۰.۰	۰.۰	۰.۰	هلمند
۱۶	۱۸.۸	۶۲.۵	۶.۳	۱۲.۵	۰.۰	غزنی
۲۲	۲۰.۰	۸۰.۰	۱۰.۰	۰.۰	۱۰.۰	پکتیا
۱۶	۱۲.۵	۸۷.۵	۰.۰	۰.۰	۰.۰	لوگر
۲۰	۲۰.۰	۵۰.۰	۱۰.۰	۲۰.۰	۰.۰	وردک
۴۰	۰.۰	۲.۵	۴۰.۰	۳۵.۰	۲۲.۵	ولسوالی های کابل
۲۲	۹.۱	۵۴.۵	۳۱.۸	۴.۵	۰.۰	شهر کابل
۱۲	۰.۰	۹.۱	۷۲.۷	۱۸.۲	۰.۰	کاپیسا
۱۶	۰.۰	۲۲.۲	۳۳.۳	۴۴.۴	۰.۰	پروان
۳۰	۰.۰	۳۰.۰	۵۰.۰	۲۰.۰	۰.۰	تخار
۳۰	۶.۷	۲۶.۷	۳۶.۷	۳۰.۰	۰.۰	قندز
۳۰	۰.۰	۲۳.۳	۳۶.۷	۳۰.۰	۱۰.۰	بغلان
۲۱	۰.۰	۲۰.۰	۵۰.۰	۲۵.۰	۱۰.۰	بدخشان
۲۲	۳۲.۱	۰.۰	۴۲.۹	۲۵.۰	۰.۰	بلخ
۱۶	۰.۰	۷۵.۰	۱۸.۸	۶.۳	۰.۰	هرات
۱۶	۶.۳	۸۷.۵	۰.۰	۰.۰	۶.۳	کنر
۲۶	۳۱.۳	۶۲.۵	۶.۳	۰.۰	۰.۰	لغمان

۲۱	۲۳.۸	۵۷.۱	۱۹.۰	۰.۰	۰.۰	ننگرهار
۱۲۶	۷.۹	۴۸.۴	۳۱.۰	۱۰.۳	۲.۴	مکاتب در ساحات روستایی
۲۲۷	۵.۳	۴۹.۱	۲۶.۸	۱۵.۸	۳.۱	مکاتب در شهرهای کوچک
۷۸	۲.۶	۶۰.۳	۲۵.۶	۱۰.۳	۱.۳	مکاتب در شهرهای بزرگ
۴۳۱	۵.۶	۵۰.۹	۲۷.۸	۱۳.۲	۲.۵	همه مکاتب

جدول ۲ الف: زمان فعالیت های سیاسی ای که مصاحبه شوندگان از طرف های ثالث شنیده اند

تعداد پاسخ ها	سوال: چه زمانی شما از سایرین در مورد علائم فعالیت های سیاسی شنیده اید؟					ولایت
	بدون پاسخ	بیش از یک سال قبل	طی سال گذشته	طی ۲-۳ ماه گذشته	طی ماه گذشته	
۲۳	۰.۰	۷۸.۳	۲۱.۷	۰.۰	۰.۰	زابل
۳۵	۰.۰	۹۱.۲	۸.۸	۰.۰	۲.۹	قندهار
۱۷	۰.۰	۸۸.۲	۵.۹	۵.۹	۰.۰	هلمند
۱۶	۱۸.۸	۴۳.۸	۳۱.۳	۶.۳	۰.۰	غزنی
۲۲	۲۰.۰	۸۰.۰	۰.۰	۰.۰	۲۰.۰	پکتیا
۱۶	۰.۰	۸۷.۵	۱۲.۵	۰.۰	۰.۰	لوگر
۲۰	۲۰.۰	۴۵.۰	۳۰.۰	۵.۰	۰.۰	وردک
۴۰	۰.۰	۲۱.۱	۵۰.۰	۲۸.۹	۵.۳	ولسوالی های کابل
۲۲	۵۹.۱	۲۷.۳	۴.۵	۰.۰	۰.۰	شهر کابل
۱۲	۹.۱	۱۸.۲	۵۴.۵	۱۸.۲	۰.۰	کاپیسا
۱۶	۰.۰	۱۱.۱	۵۵.۶	۳۳.۳	۰.۰	پروان
۳۰	۰.۰	۶.۷	۶۰.۰	۳۳.۳	۰.۰	تخار
۳۰	۶.۷	۱۰.۰	۵۰.۰	۳۳.۳	۰.۰	قندز
۳۰	۰.۰	۱۶.۷	۵۶.۷	۲۶.۷	۰.۰	بغلان
۲۱	۰.۰	۱۰.۰	۲۰.۰	۷۰.۰	۵.۰	بدخشان
۲۲	۲۵.۰	۰.۰	۲۸.۶	۴۶.۴	۰.۰	بلخ
۱۶	۶.۳	۵۶.۳	۳۷.۵	۰.۰	۰.۰	هرات
۱۶	۶.۳	۸۱.۳	۱۲.۵	۰.۰	۰.۰	کنر
۲۶	۶.۳	۷۵.۰	۱۸.۸	۰.۰	۰.۰	لغمان
۲۱	۰.۰	۷۵.۰	۲۵.۰	۰.۰	۰.۰	ننگرهار
۱۲۶	۴.۰	۵۳.۲	۲۶.۲	۱۵.۹	۰.۸	مکاتب در ساحات روستایی
۲۲۷	۲.۶	۴۴.۳	۳۲.۵	۱۸.۹	۱.۸	مکاتب در شهرهای کوچک
۷۸	۲.۶	۵۵.۱	۲۶.۹	۱۵.۴	۰.۰	مکاتب در شهرهای بزرگ
۴۳۱	۳.۰	۴۸.۸	۲۹.۶	۱۷.۴	۱.۲	همه مکاتب

جدول ۲ ب: فراوانی فعالیت های سیاسی ای که مصاحبه شوندگان از طرف های ثالث شنیده اند

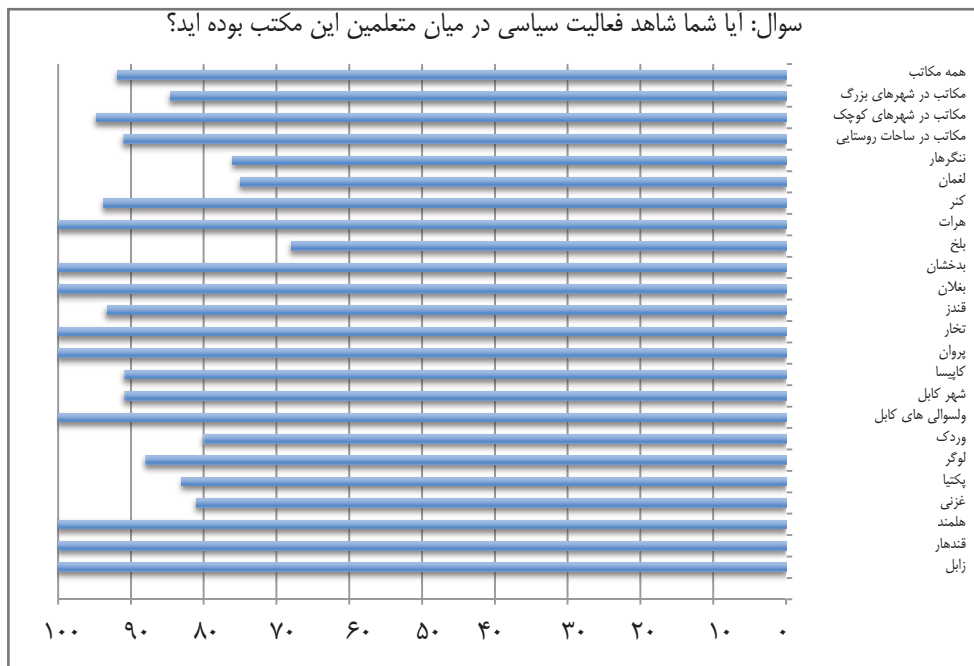
ولایت	سوال: هر چند وقت یک بار موارد فعالیت سیاسی مشاهده شدند؟					تعداد پاسخ ها
	فقط یک بار	۲-۳ بار	۴-۱۰ بار	بیش از ۱۰ بار	بدون پاسخ	
زابل	۴.۳	۱۳.۰	۸.۷	۷۳.۹	۰.۰	۲۳
قندهار	۰.۰	۵.۷	۱۱.۴	۸۲.۹	۰.۰	۳۵
هلمند	۰.۰	۰.۰	۰.۰	۱۰۰.۰	۰.۰	۱۷
غزنی	۰.۰	۱۸.۸	۱۲.۵	۵۰.۰	۱۸.۸	۱۶
پکتیا	۸.۳	۰.۰	۰.۰	۷۵.۰	۱۶.۷	۲۲
لوگر	۰.۰	۰.۰	۱۸.۸	۸۱.۳	۰.۰	۱۶
وردک	۰.۰	۱۵.۰	۱۵.۰	۵۰.۰	۲۰.۰	۲۰
ولسوالی های کابل	۲۲.۵	۳۷.۵	۳۵.۰	۵.۰	۰.۰	۴۰
شهر کابل	۹.۱	۰.۰	۴.۵	۴۰.۹	۴۵.۵	۲۲
کاپیسا	۰.۰	۱۸.۲	۷۲.۷	۰.۰	۹.۱	۱۲
پروان	۰.۰	۴۴.۴	۳۳.۳	۱۱.۱	۰.۰	۱۶
تخار	۰.۰	۲۰.۰	۵۰.۰	۳۰.۰	۰.۰	۳۰
قندز	۰.۰	۳۰.۰	۳۶.۷	۲۳.۳	۶.۷	۳۰
بغلان	۱۰.۰	۳۳.۳	۴۰.۰	۱۶.۷	۰.۰	۳۰
بدخشان	۹.۵	۲۳.۸	۴۲.۹	۱۹.۰	۰.۰	۲۱
بلخ	۰.۰	۳۹.۳	۳۵.۷	۰.۰	۲۵.۰	۲۲
هرات	۰.۰	۱۲.۵	۲۵.۰	۵۶.۳	۶.۳	۱۶
کنر	۰.۰	۰.۰	۶.۳	۸۷.۵	۶.۳	۱۶
لغمان	۰.۰	۶.۳	۱۸.۸	۶۸.۸	۶.۳	۲۶
ننگرهار	۰.۰	۰.۰	۴۳.۸	۸۷.۵	۰.۰	۲۱
مکاتب در ساحات روستایی	۱.۶	۱۵.۹	۲۳.۰	۵۵.۶	۴.۰	۱۲۶
مکاتب در شهرهای کوچک	۱.۳	۱۵.۸	۳۰.۷	۴۹.۶	۲.۶	۲۲۷
مکاتب در شهرهای بزرگ	۰.۰	۱۵.۴	۳۲.۱	۵۰.۰	۲.۶	۷۸
همه مکاتب	۱.۲	۱۵.۷	۲۸.۷	۵۱.۴	۳.۰	۴۳۱

داشتند که آنها شاهد چندین مورد از فعالیت سیاسی بوده اند. در کل، چنین به نظر می آید که ولایاتی که تحت تأثیر شورشگری قرار دارند، بالاترین درجه فعالیت سیاسی در لیسه ها را دارند: در جنوب، شرق و جنوب شرق. با این وجود، همچنین سطح بالایی از سیاسی شدن متعلمین در شمال شرق کشور ثبت شد که در آن از جمله چهار ولایت، در سه ولایت، ۱۰۰ درصد مصاحبه شوندگان شاهد فعالیت های سیاسی در مکاتب شان بوده اند. همچنین باید به خاطر داشت که همان طور که مصاحبه های کیفی نشان می دهد (به گزارش متعاقب نگاه کنید)، فعالیت های سیاسی مخفی، گسترده و وسیع است، اما شناسایی این فعالیت ها بسیار دشوار می باشد.

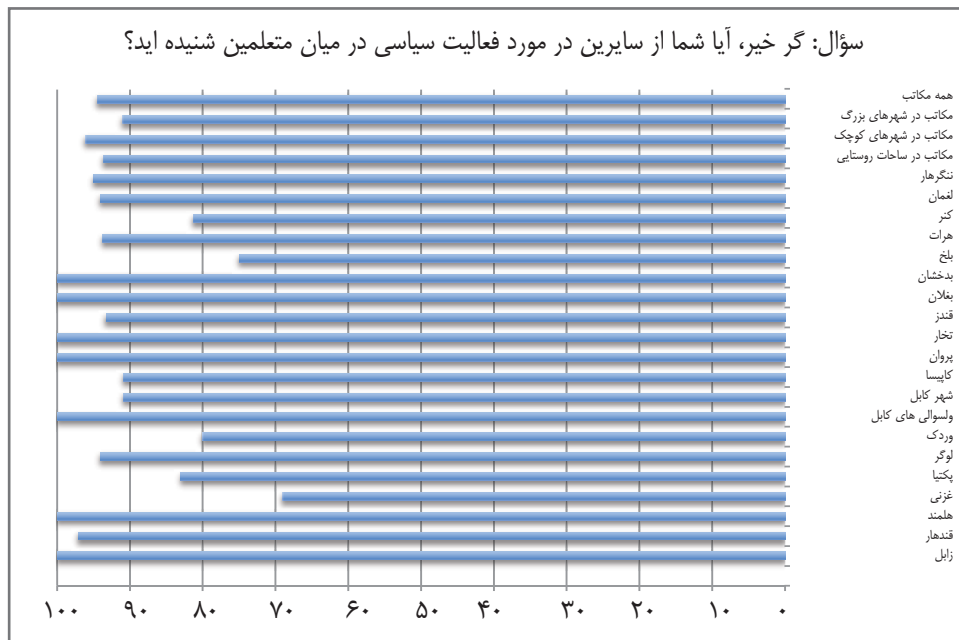
آنچه جلب توجه می کند، این است که سطح سیاسی شدن لیسه ها در شهرهای کوچک (۹۴.۷ درصد) و ساحات روستایی (۹۱ درصد) بالاتر از شهرهای بزرگ (۸۴.۶ درصد) است (نمودار ۱).

فعالیت های سیاسی ای که در مکاتب ثبت شدند، زیاد شدید نیستند و این امر تعجب آور نیست، زیرا این فعالیت ها از لحاظ رسمی منع قرار داده شده اند. ندرتا مصاحبه شوندگان اظهار داشتند که آنها شاهد فعالیت هایی در جریان ماه قبل از مصاحبه بوده اند - صرفاً ۱۶ درصد در سطح ملی. فقط در بغلان، درصدی (۳۰.۴) به طور قابل ملاحظه ای از سایر ولایات بیشتر بود. اکثر مصاحبه شوندگان گفتند که فعالیت هایی که آنان شاهد آنها بوده اند، دست کم مربوط به چند ماه قبل می شود. با این حال، داده هایی که درباره فراوانی موارد فعالیت سیاسی جمع آوری شده، حاکی از آن است که ما با موارد اندک و پراکنده ای از فعالیت سیاسی سر و کار نداریم. در اکثر ولایات، اکثریت مصاحبه شوندگان اظهار داشتند که آنها شاهد بیش از ۱۰ مورد فعالیت سیاسی بوده اند (تمام ولایات جنوبی، شرقی و جنوب شرقی تحت سروی و هرات). در سطح ملی، ۵۱.۴ درصد از مصاحبه شوندگان چنین پاسخی را ارائه دادند. حتی در ولایات باقیمانده، اکثریت قاطع مصاحبه شوندگان بیان

نمودار ۱: گستردگی فعالیت های سیاسی ای که مصاحبه شوندگان شاهد آنها بوده اند

نمودار ۲: گستردگی فعالیت های سیاسی ای که مصاحبه شوندگان از طرف های ثالث شنیده اند

۴. انواع فعالیت سیاسی ای که اطلاع داده شد

این فعالیت سیاسی (توزیع اوراق چاپی سیاسی) اصلا در پروان اطلاع داده نشد، حال آن که ۱۰ درصد از مصاحبه شوندگان به این پرسش در قندهار پاسخ مثبت دادند. در ولایات باقیمانده، ۲۰-۱۰ درصد از مصاحبه شوندگان بیان داشتند که اوراق چاپی سیاسی در مکاتب توزیع شده است، به استثنای پکتیا و بلخ که در این ولایات، پاسخ های مثبت به این سوال در بین ۳۰-۲۰ درصد قرار داشت (جدول ۳).

انواع مختلف فعالیت سیاسی ای که برای مصاحبه شوندگان مطرح شد، نشاندهنده تفاوت پاسخ ها از یک ولایت به ولایت دیگر است. در سطح ملی، ۲۲٫۶ درصد از مصاحبه شوندگان اظهار داشتند که نوشته جات سیاسی نظیر جزوه ها در مکاتب شان توزیع می شود، اما این امر بیشتر در ولایاتی مانند بغلان (بیش از ۴۷ درصد از پاسخ های مثبت)، تخار و در کل در ولایات شرقی رایج تر از سایر ولایات است که در این ولایات، یک سوم الی دو پنجم از مصاحبه شوندگان یادآور این موضوع شدند. از سوی دیگر،

جدول ۳: انواع فعالیت سیاسی ای که اطلاع داده شد

ولایت	توزیع جزوه ها و نوشته جات سیاسی	جلسات سیاسی	اعتراضات	مشاجرات	زدخور دهای سیاسی	عضوگیری	دیوار نویسی	اعتراض متعلمین به معلمین	جدل های لفظی
زابل	۱۳.۰٪	۳۴.۸٪	۰.۰٪	۸۷.۰٪	۱۳.۰٪	۶۹.۶٪	۱۳.۰٪	۴.۳٪	۶۵.۲٪
قندهار	۸.۶٪	۴۸.۶٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۸.۶٪	۹۴.۳٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۹۴.۳٪
هلمند	۱۷.۶٪	۲۹.۴٪	۵.۹٪	۱۰۰.۰٪	۵.۹٪	۵۲.۹٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۸۴.۲٪
غزنی	۱۸.۸٪	۱۸.۸٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۵۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۳۷.۵٪
پکتیا	۲۵.۰٪	۸.۳٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۸.۳٪	۶۶.۷٪	۸.۳٪	۰.۰٪	۶۶.۷٪
لوگر	۱۲.۵٪	۲۵.۰٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۶.۳٪	۱۲.۶٪	۰.۰٪	۴۳.۸٪
ولسوالی های کابل	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۴۲.۵٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪
شهر کابل	۱۳.۶٪	۲۲.۷٪	۱۸.۲٪	۱۰۰.۰٪	۱۳.۶٪	۷۷.۳٪	۹.۱٪	۱۱.۰٪	۷۲.۷٪
وردک	۱۰.۰٪	۲۵.۰٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۳۰.۰٪	۵.۰٪	۰.۰٪	۸۰.۰٪
کاپیسا	۱۸.۲٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۹۰.۹٪	۰.۰٪	۳۶.۴٪	۹۰.۹٪	۲۷.۳٪	۹۰.۹٪
پروان	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۲۲.۲٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪
کنر	۳۷.۵٪	۳۱.۳٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۱۸.۸٪	۰.۰٪	۶.۳٪	۷۵.۰٪
لغمان	۳۸.۵٪	۲۵.۰٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۵۶.۳٪
ننگرهار	۳۳.۳٪	۲۸.۶٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۴.۸٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۸۱.۰٪
تخار	۳۳.۳٪	۱۳.۳٪	۰.۰٪	۹۶.۷٪	۲۶.۷٪	۹۰.۰٪	۹۶.۷٪	۲۰.۰٪	۹۳.۳٪
قندز	۲۰.۰٪	۲۰.۰٪	۰.۰٪	۹۰.۰٪	۶.۷٪	۵۶.۷٪	۳.۳٪	۱۰۰.۰٪	۹۶.۷٪
بغلان	۴۶.۷٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۵۶.۷٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪
بدخشان	۱۹.۰٪	۴.۸٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۱۴.۳٪	۷۶.۲٪	۸۱.۰٪	۱۴.۳٪	۱۰۰.۰٪
بلخ	۲۸.۶٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۸۲.۱٪	۱۴.۳٪	۳.۶٪	۶۰.۷٪	۲۸.۶٪	۸۵.۷٪
هرات	۱۲.۵٪	۵۰.۰٪	۳۷.۵٪	۱۰۰.۰٪	۲۵.۰٪	۱۰۰.۰٪	۲۵.۰٪	۶۲.۵٪	۱۰۰.۰٪
مکاتب در ساحات روستایی	۱۹.۸٪	۲۸.۶٪	۰.۰٪	۹۶.۸٪	۶.۳٪	۴۶.۸٪	۳۰.۲٪	۶.۳٪	۱۹.۸٪
مکاتب در شهرهای کوچک	۲۳.۲٪	۱۹.۳٪	۱.۳٪	۹۶.۹٪	۷.۹٪	۵۶.۱٪	۴۷.۸٪	۶.۶٪	۸۵.۵٪
مکاتب در شهرهای بزرگ	۲۵.۶٪	۲۵.۶٪	۹.۰٪	۹۶.۲٪	۱۲.۸٪	۵۰.۰٪	۲۳.۱٪	۳۰.۸٪	۷۴.۴٪
همه مکاتب	۲۲.۶	۲۳.۲	۲.۳	۹۶.۷	۸.۳	۵۲.۳	۳۸.۲	۱۰.۹	۶۴.۳

سر مسایل سیاسی می شدند: ۹۶.۷ درصد از پاسخ دهندگان گفتند که مشاجرات سیاسی در مکاتب شان صورت می گیرد. در رابطه با موضوعات مورد مشاجره، انتخابات سال ۲۰۱۴ شایع ترین موضوع بود که ۹۶.۷ درصد از مصاحبه شوندگان در سطح ملی به این سوال، جواب مثبت دادند و ولایتی وجود نداشت که در آن، کم تر از ۸۰ درصد از مصاحبه شوندگان به این سوال، جواب مثبت نداده باشند؛ در اکثر ولایات، ۱۰۰ درصد پاسخ دهندگان تأیید کردند که مشاجرات در مکاتب شان صورت می گیرد.

موضوع معمول دیگر، حضور خارجی ها در افغانستان بود: فقط در کاپیسا و بلخ، درصدی آنانی که به این سوال، جواب مثبت دادند، پایین بود (به ترتیب ۱۸ و ۳۶ درصد)، حال آن که در کابل، ۴۲.۵ درصد از مصاحبه شوندگان به این پرسش، پاسخ مثبت دادند. درصدی پاسخ های مثبت به این پرسش در سایر ولایات در بین ۱۰۰-۷۵ درصد در نوسان بود. سطح ملی پاسخ های مثبت (۸۰.۸ درصد)، تفاوت عمده میان شهرهای بزرگ (۶۰.۳ درصد) - که در آن، این موضوع کم تر معمول است - و شهرهای کوچک و ساحات روستایی (به ترتیب ۸۸.۵ درصد و ۷۹.۴ درصد) را کتمان می کند.

مشاجرات درباره اسلام در برابر غرب گرایی صرفا در برخی از ولایات مخصوصا هرات، بدخشان، بغلان و قندز (بیش از ۵۰ درصد از پاسخ دهندگان) اطلاع داده شد، حال آن که مصاحبه شوندگان در سایر ولایات مانند کابل، وردک، لوگر، ننگرهار، کاپیسا و بلخ اصلا چنین مشاجراتی را اطلاع ندادند. در سطح ملی، پاسخ های مثبت ۴۱.۹ درصد بود، اما این موضوع بیشتر در شهرهای کوچک (۵۰ درصد) معمول است تا در شهرهای بزرگ (۳۷.۱ درصد) و ساحات روستایی (۳۰.۲ درصد). نقش و نفوذ قدرت های غربی در افغانستان، مسئله ای است که قویا در مصاحبه های کیفی مطرح گردید (به گزارش متعاقب نگاه کنید).

اگرچه حقوق زنان با ۲۹.۹ درصد از پاسخ های مثبت در سطح ملی موضوع بسیار معمول نیست، اما مشاجره در این مورد در چندین مکتب اطلاع داده شد: بیش از ۵۰ درصد از پاسخ دهندگان در سه ولایت (هرات، غزنی و هلمند) اظهار داشتند که چنین مشاجراتی در مکاتب شان صورت گرفته است، گرچه مشاجرات درباره حقوق زنان در سه ولایت دیگر اصلا اتفاق نیفتاده است. این که احتمال مشاجره در مورد این مسئله در شهرهای بزرگ (۴۱ درصد) بیشتر از شهرهای کوچک (۲۶.۸ درصد) و ساحات روستایی (۲۸.۶ درصد) است، تعجب آور نیست. با این وجود، مصاحبه شوندگان برای بحث مفصل پیرامون حقوق زن بی میل بودند (به گزارش متعاقب نگاه کنید).

مشاجرات درباره مسایل زبانی و لسانی (اساسا پشتو در برابر دری) در ولایاتی که دارای اکثریت غیرپشتون هستند، نسبتا شایع است و ۳۶.۵ درصد از پاسخ دهندگان در سطح ملی این موضوع را اطلاع دادند. به نظر می رسد که این مسئله بیشتر در شهرهای بزرگ (۴۶.۲ درصد) شیوع دارد تا در شهرهای کوچک و ساحات روستایی (به ترتیب ۳۷.۱ درصد و ۲۹.۴ درصد).

در فرجام، فساد سیاسی یک موضوع نسبتا معمول بود و زیاد هم دور از انتظار نیست، زیرا افغانستان کشوری است که عمیقا از این مسئله متأثر شده است. در سطح ملی، ۵۰.۵ درصد از پاسخ دهندگان فساد سیاسی را به حث موضوع مشاجرات در مکاتب شان شناسایی کردند. این امر در شهرهای بزرگ (۵۷.۷ درصد) شایع است و شهرهای کوچک و ساحات روستایی (۵۳.۱ درصد و ۴۱.۳ درصد) در رده های بعدی قرار دارند. اگرچه پاسخ های مثبت به این سوال در شش ولایت از مرز ۹۰ درصد گذشت، اما در غزنی همه مصاحبه شوندگان بروز مشاجره درباره این موضوع را انکار کردند و سطح پاسخ های مثبت در پنج ولایت دیگر تحت ۲۰ درصد قرار داشت (جدول ۴).

بر خلاف، اشکال صریح مخالفت نظیر برگزاری اعتراضات ندرتا اطلاع داده شد: صرفا ۲.۳ درصد از مصاحبه شوندگان در سطح ملی اظهار داشتند که شاهد چنین امری بوده اند. هیچ اظهاراتی در خصوص برگزاری اعتراضات در ۱۵ ولایت ارایه نشد، حال آن که فقط مصاحبه شوندگان هراتی، وقوع نسبتا مکرر اعتراضات (۳۷.۵ درصد) را اطلاع دادند. همچنین اطلاع داده شد که اعتراضات گاهگاهی در بغلان و هلمند اتفاق افتاده است. اعتراضات علنی متعلمین به معلمین ندرتا اطلاع داده شد. به نظر می رسد که این موضوع فقط در هرات معمول است که در آن، ۶۲.۵ درصد از مصاحبه شوندگان بیان داشتند که آنها از بروز چنین رویدادهایی آگاهی دارند. در ۱۱ ولایت، مصاحبه شوندگان اصلا بروز چنین امری را اطلاع ندادند و در شش ولایت باقیمانده، ۲۸-۴ درصد از مصاحبه شوندگان به این سوال، جواب مثبت دادند. اعتراضات عمدتا به مکاتب شهری محدود می شدند (۹ درصد از مصاحبه شوندگان اطلاع دادند) و اصلا در مکاتب روستایی اطلاع داده نشدند.

زدخوردهای فیزیکی با انگیزه سیاسی در میان متعلمین تا اندازه ای بیشتر اطلاع داده شدند، اما این موضوع چندان فراوان نبود، زیرا فقط ۸.۳ درصد از مصاحبه شوندگان یادآور آن شدند. بالاترین درصدی پاسخ دهندگانی که از زدخوردهای فیزیکی در مکاتب شان آگاهی داشتند، ۲۶.۷ درصد (تخار) بود. هرات با ۲۵ درصد از پاسخ های مثبت در جایگاه بعدی قرار داشت. بروز زدخوردهای فیزیکی در نیمی از ولایات اطلاع داده نشد. زدخوردهای سیاسی بیشتر در مکاتب در شهرهای بزرگ (۱۲.۸ درصد) شایع بود تا در مکاتب در شهرهای کوچک و در ساحات روستایی (به ترتیب ۷.۹ درصد و ۶.۳ درصد).

در عوض، جدل های لفظی در میان متعلمین با فراوانی بیشتری اطلاع داده شد و ۶۴.۳ درصد از مصاحبه شوندگان در سطح ملی به این سوال، جواب مثبت دادند. در واقع، مصاحبه شوندگان در پنج ولایت اظهار داشتند که جدل های لفظی در مکاتب شان صورت می گیرد، حال آن که ولایت غزنی پایین ترین سطح پاسخ مثبت به این پرسش را داشت (۳۷.۵ درصد). هیچ ولایت دیگری تحت ۵۰ درصد پاسخ مثبت به این پرسش قرار نداشت. جدل های لفظی بیشتر در مکاتب در شهرهای بزرگ و کوچک (۷۴.۴ درصد و ۸۵.۵ درصد) شایع بود تا در مکاتب در ساحات روستایی (۱۹.۸ درصد).

دیوارنویسی (graffiti) که شکل دیگری از اعتراضات، با تفاوت های بسیاری از سوی مصاحبه شوندگان اطلاع داده شد: ۳۸.۲ درصد از مصاحبه شوندگان این موضوع را در سطح ملی اطلاع دادند، اما مصاحبه شوندگان در شش ولایت (قندهار، هلمند، غزنی، لغمان، ننگرهار و کنر) اصلا این موضوع را اطلاع ندادند، حال آن که در سه ولایت دیگر (بغلان، کابل و پروان)، همه مصاحبه شوندگان تأکید کردند که دیوارنویشته ها در مکاتب شان به چشم می خورد. در ۹ ولایت باقیمانده، موجودیت دیوارنویشته ها در مکاتب در بین ۳ درصد در قندز و ۹۰ درصد در کاپیسا در نوسان بود.

عضوگیری از سوی گروه های سیاسی اغلبا اطلاع داده شد و ۵۲.۳ درصد از مصاحبه شوندگان در سطح ملی به این پرسش، پاسخ مثبت دادند. صرفا در لغمان، هیچ مصاحبه شونده ای، فعالیت های گروه های سیاسی برای جلب و جذب اعضا از مکاتب را اطلاع نداد. مصاحبه شوندگان در لوگر، ننگرهار و بلخ نیز موارد نادری از عضوگیری سیاسی را اطلاع دادند، حال آن که بیش از ۹۰ درصد از مصاحبه شوندگان در دو ولایت (تخار و قندهار) به این سوال، جواب مثبت دادند. احتمال این که این نوع فعالیت سیاسی اطلاع داده نشود، زیاد است، زیرا این کار می تواند به آسانی به دور از انتظار عامه انجام شود (به گزارش بعدی نگاه کنید).

معمول ترین فعالیت سیاسی ای که در لیسه های تحت سروی در سراسر کشور اطلاع داده شد، عبارت از مشاجرات سیاسی بود که در آن، متعلمین درگیر بحث بر

جدول ۴: موضوعات در مشاجرات سیاسی

ولایت	مشاجرات سیاسی درباره انتخابات	حقوق زنان	اسلام در برابر غرب گرایی	حضور خارجی ها در افغانستان	مسایل لسانی (مثل پشتو در برابر دری)	فسادسیاسی	سایر موضوعات
زابل	۸۲.۶%	۴۳.۵%	۶۵.۲%	۹۱.۳%	۴.۳%	۲۶.۱%	۰.۰%
قندهار	۹۴.۳%	۴۵.۷%	۴۸.۶%	۹۱.۴%	۵.۷%	۳۱.۴%	۰.۰%
هلمند	۱۰۰.۰%	۷۰.۶%	۴۷.۱%	۱۰۰.۰%	۲۳.۵%	۲۳.۵%	۰.۰%
غزنی	۱۰۰.۰%	۶۲.۵%	۱۲.۵%	۷۵.۰%	۱۸.۸%	۰.۰%	۰.۰%
پکتیا	۱۰۰.۰%	۸.۳%	۲۵.۰%	۱۰۰.۰%	۱۶.۷%	۱۶.۷%	۲۵.۰%
لوگر	۱۰۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۹۳.۸%	۰.۰%	۲۵.۰%	۰.۰%
ولسوالی های کابل	۱۰۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۴۲.۵%	۱۰۰.۰%	۱۰۰.۰%	۰.۰%
شهر کابل	۱۰۰.۰%	۳۳%	۶۸%	۸۲%	۵۹%	۷۷%	۱۰۰.۰%
وردک	۱۰۰.۰%	۲۰.۰%	۰.۰%	۱۰۰.۰%	۰.۰%	۱۰.۰%	۰.۰%
کاپیسا	۸۱.۸%	۳۶.۴%	۰.۰%	۱۸.۲%	۰.۰%	۹۰.۹%	۰.۰%
پروان	۱۰۰.۰%	۰.۰%	۱۱.۱%	۱۰۰.۰%	۳۳.۳%	۸۸.۹%	۰.۰%
کنر	۱۰۰.۰%	۳۱.۳%	۶.۳%	۱۰۰.۰%	۶.۳%	۱۲.۵%	۰.۰%
لغمان	۱۰۰.۰%	۲۵.۰%	۶.۳%	۱۰۰.۰%	۶.۳%	۱۲.۵%	۰.۰%
ننګرهار	۱۰۰.۰%	۳۸.۱%	۰.۰%	۹۵.۲%	۱۴.۳%	۱۴.۳%	۹.۵%
تخار	۱۰۰.۰%	۲۳.۳%	۱۰۰.۰%	۹۳.۳%	۹.۰%	۷۰.۰%	۳.۳%
قندز	۱۰۰.۰%	۲۶.۷%	۶۳.۳%	۷۰.۰%	۷۰.۰%	۸۳.۳%	۳.۳%
بغلان	۱۰۰.۰%	۶.۷%	۹۶.۷%	۱۰۰.۰%	۹۰.۰%	۹۶.۷%	۰.۰%
بدخشان	۱۰۰.۰%	۱۴.۳%	۸۵.۷%	۹۰.۵%	۳۸.۱%	۹۰.۵%	۰.۰%
بلخ	۱۰۰.۰%	۳۵.۷%	۰.۰%	۳.۶%	۷۵.۰%	۷۱.۴%	۰.۰%
هرات	۱۰۰.۰%	۶۷.۸%	۸۷.۵%	۹۳.۸%	۵۰.۰%	۹۳.۸%	۸۷.۵%
مکاتب در ساحات روستایی	۹۶.۰%	۲۸.۶%	۳۰.۲%	۷۹.۴%	۲۹.۴%	۴۱.۳%	۱.۶%
مکاتب در شهرهای کوچک	۹۶.۹%	۲۶.۸%	۵۰.۰%	۸۸.۵%	۳۷.۱%	۵۳.۱%	۳.۱%
مکاتب در شهرهای بزرگ	۹۷.۴%	۴۱.۰%	۳۷.۱%	۶۰.۳%	۴۶.۲%	۵۷.۷%	۳۸.۵%
همه مکاتب	۹۶.۷	۲۹.۹	۴۱.۹	۸۰.۸	۳۶.۵	۵۰.۵	۹.۱

۵. گروه های سیاسی فعال در مکاتب

گرا و گروه های به اصطلاح جهادی (قهرمان های جنگ های داخلی دهه های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ میلادی) می باشند. حضور گروه های قومی-ملی گرا اکثرا در ولایات شمال شرقی اطلاع داده شد که حضورشان در مقایسه با ۵۱.۴ درصد در سطح ملی در این ولایات تحت ۷۵ درصد قرار نداشت. درصدی بالا (بیش از ۵۰ درصد) همچنین در ننگرهار، قندهار و هلمند اطلاع داده شد؛ هیچ یک از این ولایات سابقه تاریخی حمایت از گروه های قومی-ملی گرا را ندارند. همان طور که مصاحبه های کیفی مورد بحث در گزارش متعاقب نشان می دهد، گروه های اسلامی عمدتا با نظام سیاسی کنونی در افغانستان مخالفند.

گروه های اسلامی (مقوله ای که در تعریف ما هم شامل گروه های اسلام گرا و هم دربرگیرنده گروه های بنیادگرا می شود) به طور قابل توجه ای، طبق اظهارات مصاحبه شوندهگان، فعال ترین گروه های سیاسی در لیسه ها می باشند. در سطح ملی، ۸۱.۹ درصد از پاسخ دهندگان، حضور این گروه ها در لیسه ها را اطلاع دادند. غزنی با ۵۰ درصد دارای پایین ترین درصدی پاسخ های مثبت بود؛ سایر ولایات در بین ۶۰-۱۰۰ درصد در نوسان بودند (جدول ۵). دو مقوله دیگر از گروه های سیاسی که طبق اظهارات مصاحبه شوندهگان، به طور گسترده ای در لیسه ها فعال اند، گروه های قومی-ملی

جدول ۵: حضور انواع مختلف گروه های سیاسی ای که اطلاع داده شد

گروه های لیبرال و دموکراتیک	گروه های انشعابی از شبه نظامیان جنگ های داخلی	گروه های مائوئیستی و چپی	گروه های قومی-ملی گرا	گروه های اسلامی	
۴.۵٪	۸۱.۰٪	۹.۵٪	۱۸.۲٪	۹۵.۷٪	زابل
۵.۸٪	۸۰.۰٪	۴۰.۰٪	۶۸.۶٪	۸۰.۰٪	قندهار
۵.۹٪	۹۴.۱٪	۴۷.۱٪	۶۴.۷٪	۸۸.۲٪	هلمند
۱۲.۵٪	۷۵.۰٪	۰.۰٪	۱۲.۵٪	۵۰.۰٪	غزنی
۸.۳٪	۵۸.۳٪	۰.۰٪	۴۱.۷٪	۹۱.۷٪	پکتیا
۰.۰٪	۵۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۷۵.۰٪	لوگر
۰.۰٪	۹۵.۰٪	۰.۰٪	۲۵.۰٪	۸۰.۰٪	وردک
۰.۰٪	۸۷.۵٪	۰.۰٪	۵.۰٪	۷۲.۵٪	ولسوالی های کابل
۵۴.۵٪	۵۹.۰٪	۴۵.۵٪	۷۲.۷٪	۹۰.۹٪	شهر کابل
۰.۰٪	۸۱.۸٪	۰.۰٪	۹.۱٪	۱۰۰.۰٪	کاپیسا
۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	پروان
۰.۰٪	۵۰.۰٪	۱۸.۸٪	۵۰.۰٪	۸۱.۳٪	کنر
۶.۳٪	۸۱.۳٪	۰.۰٪	۳۱.۳٪	۶۲.۵٪	لغمان
۰.۰٪	۴۷.۶٪	۱۹.۰٪	۵۷.۱٪	۶۱.۹٪	ننگرهار
۰.۰٪	۷۵.۰٪	۳۲.۱٪	۷.۱٪	۶۷.۹٪	بلخ
۲۳.۲٪	۱۰۰.۰٪	۱۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	تخار
۱۰.۰٪	۹۰.۰٪	۳.۳٪	۸۶.۷٪	۹۰.۰٪	قندز
۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۳.۳٪	۹۶.۷٪	۹۶.۷٪	بغلان
۱۹.۰٪	۹۰.۵٪	۰.۰٪	۷۱.۴٪	۷۶.۲٪	بدخشان
۱۸.۸٪	۱۰۰.۰٪	۱۲.۵٪	۱۲.۵٪	۸۱.۳٪	هرات
۶.۳٪	۷۶.۲٪	۱۶.۷٪	۴۶.۸٪	۷۷.۸٪	مکاتب در ساحات روستایی
۹.۲٪	۸۴.۶٪	۱۴.۵٪	۵۶.۲٪	۸۴.۲٪	مکاتب در شهرهای کوچک
۱۹.۲٪	۴۷.۴٪	۴۴.۹٪	۴۴.۹٪	۸۲.۰٪	مکاتب در شهرهای بزرگ
۱۰.۲٪	۷۵.۴٪	۲۰.۶٪	۵۱.۴٪	۸۱.۹٪	همه مکاتب

اطلاع دادند. احتمال فعال بودن این گروه ها در شهرهای بزرگ (۴۴.۹ درصد) بیشتر از شهرهای کوچک (۱۴.۵ درصد) و ساحات روستایی (۱۶.۷ درصد) است. بلخ، قندهار، هلمند، کنر و ننگرهار تنها ولایاتی بودند که فعالیت های این گروه ها، طبق اظهارات مصاحبه شوندهگان، در آن موجود یا ناچیز نبود. بر مبنای اظهارات مصاحبه شوندهگان، حضور گروه های لیبرال، دموکراتیک و مترقی حتی کم تر است. صرفاً ۱۰.۲ درصد از مصاحبه شوندهگان حضور این گروه ها را در سطح ملی اطلاع دادند. فقط مصاحبه شوندهگان در غزنی، تخار، قندز، بدخشان و هرات، حضور این گروه ها را در بیش از ۱۰ درصد از موارد اطلاع دادند (جدول ۶). این که احتمال حضور این گروه ها در شهرهای بزرگ (۱۹.۲ درصد) بیشتر از شهرهای کوچک (۹.۲ درصد) و ساحات روستایی (۶.۳ درصد) است، تعجب آور نیست. حضور این گروه ها آن قدر ناچیز است که تیم پژوهش به سختی کوشش کرد تا افرادی را برای مصاحبه در موردشان پیدا نماید.

دست کم ۵۰ درصد از مصاحبه شوندهگان در همه ولایات گفتند که گروه های "جهادی" در مکاتب فعال هستند، مگر در ننگرهار که در آن، ۴۷.۶ درصد از مصاحبه شوندهگان این موضوع را اطلاع دادند. در چندین ولایت (هرات، بغلان، تخار و پروان)، کلیه مصاحبه شوندهگان اظهار داشتند که گروه های جهادی در مکاتب شان حضور دارند. در سطح ملی، ۷۵.۴ درصد از پاسخ دهندگان، حضور این گروه ها را اطلاع دادند. این گروه ها حضور کم تری در شهرهای بزرگ (۴۷.۴ درصد) دارند تا در شهرهای کوچک (۸۴.۶ درصد) و ساحات روستایی (۷۶.۲ درصد) دارند. گروه های جهادی اکثراً جایگاهی برای خود در وضعیت جاری می بینند و می توان آنها را به حیث احزاب جزو نظام کنونی توصیف نمود (به گزارش بعدی مراجعه شود).

به نظر می رسد که حضور گروه های چپی در لیسه ها عموماً ضعیف باشد. فقط ۲۰.۶ درصد از پاسخ دهندگان حضور این گروه ها در لیسه هایشان را

جدول ۶: گروه های لیبرال و مترقی فعال در مکاتب

ولایت	حزب حق و عدالت	افغانستان ۱۴۰۰	گروه تحلیل و آگاهی افغانستان	افغانستان در پرمختک	حزب جمهوری خواهان	روند سبز (امرالله صالح)	سایرین
زابل	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
قندهار	۵.۸٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
هلمند	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
غزنی	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۲.۵٪	۰.۰٪
لوگر	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۸.۳٪	۰.۰٪	۰.۰٪
پکتیا	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
ولسوالی های کابل	۳۶.۴٪	۲۲.۷٪	۱۸.۲٪	۰.۰٪	۳۱.۸٪	۹.۱٪	۴.۵٪
شهر کابل	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
وردک	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
کاپیسا	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
پروان	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
کنر	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۹.۶٪	۰.۰٪	۱۴.۳٪
لغمان	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
ننگرهار	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۲.۵٪	۶.۳٪	۱۸.۸٪
تخار	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
قندز	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۶.۳٪	۰.۰٪
بغلان	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
بدخشان	۰.۰٪	۰.۰٪	۳.۳٪	۰.۰٪	۱۰.۰٪	۱۰.۰٪	۰.۰٪
بلخ	۳.۳٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۳.۳٪	۳.۳٪	۳.۳٪
هرات	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
مکاتب در ساحات روستایی	۲٪	۰٪	۱٪	۰٪	۱٪	۰٪	۰٪
مکاتب در شهرهای کوچک	۲٪	۱٪	۱٪	۱٪	۳٪	۴٪	۲٪
مکاتب در شهرهای بزرگ	۱۳٪	۶٪	۵٪	۰٪	۱۰٪	۴٪	۳٪
همه مکاتب	۳.۹	۱.۶	۱.۸	۰.۵	۳.۷	۲.۵	۱.۴

تحت سروی اطلاع دادند، اما کم ترین حضور این حزب در هرات اطلاع داده شد که در آن، فقط ۱۲.۵ درصد از پاسخ دهندگان ادعا کردند که شاهد عینی یا گفت و شنود حضور این حزب در مکاتب شان بوده اند.

مصاحبه شوندهگان اظهار داشتند که طالبان در موارد زیادی در لیسه ها فعال هستند. این موضوع تعجب برانگیز است، زیرا طالبان هدف اصلی تلاش های ضدشورشگری حکومت افغانستان می باشند. همان طور که انتظار می رفت، احتمال حضور آنها در مکاتب در شهرهای بزرگ (۲۸.۲ درصد) کم تر از مکاتب در شهرهای کوچک (۴۳ درصد) و مکاتب در ساحات روستایی (۴۵.۲ درصد) است. اگرچه حضور طالبان در لوگر، بدخشان و بلخ اطلاع داده نشد، اما جندالله که یک شاخه نسبتا خودمختار طالبان است، در واقع در بسیاری از مکاتب در بدخشان و در تمام ولایات شمال شرقی حضور دارد. ۱۸.۱ درصد از پاسخ دهندگان، حضور جندالله را اطلاع دادند، اما حضور این گروه در شمال شرق متمرکز است که در آن، پاسخ های مثبت در خصوص حضور این گروه از مرز ۷۰ درصد می گذرد. حضور وسیع طالبان در لیسه ها می تواند تا حدی تعجب آور باشد، زیرا این گروه وسیعا به حیث یک جنبش مذهبی نگریده می شود که در شبکه های مدارس دینی ریشه دوانده است. با این وجود، در سال های اخیر، طالبان تلاش های عضوگیری شان را به جانب لیسه ها متوجه کرده و ظاهرا به موفقیت هایی نیز در این عرصه دست یافته اند (جدول ۷).

با نگاه مفصل به گروه های سیاسی فعال در مکاتب، ما درمی یابیم که جمعیت اسلامی، طالبان و حزب اسلامی حکمتیار، فعال ترین گروه های سیاسی در مکاتب می باشند. به ترتیب، ۵۸.۳، ۵۵.۱-۶۱.۸ و ۴۱ درصد از مصاحبه شوندهگان به سوال در مورد حضور این گروه ها در مکاتب پاسخ مثبت دادند. در این سروی، ما جمعیت را در جمله "گروه های اسلامی" قرار ندادیم، زیرا این حزب بخش زیادی از شخصیت اسلام گرای اصلی خود را از دست داده و امروزه بیشتر به یک حزب همه شمول می ماند که قصد دارد تا مرکزیت عرصه سیاسی در کشور را اشغال کند. حزب اسلامی یک مورد خاص است، زیرا این حزب دو شاخه دارد و هر دو شاخه در لیسه ها فعال اند: یک شاخه این حزب از لحاظ قانونی ثبت و راجستر شده و در جمله "احزاب فعال در جریان جنگ های داخلی" قرار داده شده، حال آن که شاخه دیگر این حزب مشغول شورشگری است. این تمایز نتیجتا باعث سردرگمی در بعضی از مصاحبه شوندهگان شد و در نتیجه، امکان تداخل (overlap) در اظهارات مصاحبه شوندهگان در مورد حضور این حزب در مکاتب وجود دارد. صرف نظر از این مسئله، اکثر پاسخ دهندگان به حزب اسلامی بیشتر به حیث یک سازمان شبه نظامی-جهادی نگاه می کردند تا یک سازمان اسلامی که مثل جمعیت قصد اشغال محوریت عرصه سیاسی در کشور را دارد (۶۱.۸ درصد از پاسخ های مثبت در برابر ۵۵.۱ درصد از این پاسخ ها). مصاحبه شوندهگان حضور این حزب را به طور گسترده ای در تمام ولایات

جدول ۷: گروه های اسلامی فعال در مکاتب

ولایت	حزب اسلامی	جمعیت الاصلاح	حزب التحریر	طالبان	جندالله	سایرین
زابل	۶۵.۲٪	۴۳.۵٪	۴.۳٪	۸۷.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
قندهار	۶۰.۰٪	۱۴.۳٪	۰.۰٪	۶۸.۶٪	۰.۰٪	۵.۷٪
هلمند	۸۸.۲٪	۵.۹٪	۰.۰٪	۴۷.۱٪	۰.۰٪	۱۱.۸٪
غزنی	۲۵.۰٪	۳۱.۳٪	۵۰.۰٪	۴۳.۸٪	۰.۰٪	۲۵.۰٪
پکتیا	۶۶.۷٪	۰.۰٪	۸.۳٪	۸۳.۳٪	۰.۰٪	۰.۰٪
لوگر	۳۱.۳٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۷۵.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
ولسوالی های کابل	۹.۱٪	۵۹.۱٪	۵۴.۵٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۸۱.۸٪
شهر کابل	۸۰.۰٪	۲۰.۰٪	۱۵.۰٪	۴۰.۰٪	۰.۰٪	۲.۵٪
وردک	۱۰.۰٪	۶۰.۰٪	۵۵.۰٪	۱۵.۰٪	۰.۰٪	۱۵.۰٪
کاپیسا	۱۰۰.۰٪	۱۸.۲٪	۴۵.۵٪	۴۵.۵٪	۰.۰٪	۵۴.۵٪
پروان	۶۶.۷٪	۵۵.۶٪	۶۶.۷٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
کنر	۳۳.۳٪	۱۴.۳٪	۷۱.۴٪	۰.۰٪	۷۱.۴٪	۱۹.۱٪
لغمان	۶۷.۹٪	۱۰.۷٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۶۰.۷٪
ننگرهار	۱۲.۵٪	۱۲.۵٪	۶۲.۵٪	۴۳.۸٪	۰.۰٪	۶.۳٪
تخار	۴۳.۸٪	۷۵.۰٪	۶.۳٪	۷۵.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
قندز	۵۶.۳٪	۶.۳٪	۰.۰٪	۵۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
بغلان	۴۷.۶٪	۱۹.۰٪	۰.۰٪	۴۷.۶٪	۰.۰٪	۰.۰٪
بدخشان	۸۳.۳٪	۸۰.۰٪	۹۳.۳٪	۲۳.۳٪	۷۳.۳٪	۱۳.۳٪
بلخ	۵۰.۰٪	۶۶.۷٪	۵۳.۳٪	۴۰.۰٪	۸۰.۰٪	۶۶.۷٪

۲۰.۰٪	۹۶.۷٪	۲۶.۷٪	۹۶.۷٪	۴۶.۷٪	۹۶.۷٪	هرات
۱۴.۳٪	۱۱.۱٪	۴۵.۲٪	۲۰.۶٪	۲۷.۸٪	۵۳.۲٪	مکاتب در ساحات روستایی
۱۳.۶٪	۲۸.۱٪	۴۳.۰٪	۳۵.۵٪	۳۵.۵٪	۶۳.۲٪	مکاتب در شهرهای کوچک
۵۱.۳٪	۰.۰٪	۲۸.۲٪	۲۴.۴٪	۳۳.۳٪	۳۴.۶٪	مکاتب در شهرهای بزرگ
۲۰.۶٪	۱۸.۱٪	۴۱.۰٪	۲۹.۲٪	۳۲.۹٪	۵۵.۱٪	همه مکاتب

شهرهای کوچک (۳۵.۵) درصد در برابر حدواسط ملی (۲۹.۲ درصد) نتیجه حضور قوی این گروه در شهرهای کوچک واقع در شمال شرق کشور است.

جدول ۸، گستردگی حضور گروه های قومی-ملی گرا در لیسه ها را بر مبنای اظهارات مصاحبه شوندهگان نشان می دهد. باید توقع داشت که حضور این گروه ها دارای نوسان زیادی باشد، زیرا آنها دارای حوزه های عمدتاً قومی می باشند. در واقع، ستم ملی (سازا) در شمال شرق تمرکز دارد و حضورش در هرات بسیار محدود است. کنگره ملی حضور محدودی دارد که دارای همین الگو است. بر خلاف، حضور افغان ملت اغلباً در مکاتب واقع در جنوب کشور (قندهار و هلمند) و نیز در برخی از مکاتب واقع در ولایات شمال شرقی که دچار تنش های قومی شدید می باشند و در شرق (پایگاه اصلی این گروه) و در پکتیا، اطلاع داده شد. در منطقه اطراف کابل، اظهارات مصاحبه شوندهگان نشانگر حضور ضعیف این گروه است، مگر در بخش هایی از وردک (۲۵ درصد از پاسخ های مثبت).

دو گروه دیگری که بر اساس اظهارات مصاحبه شوندهگان، در لیسه ها فعال بودند، شامل جمعیت الاصلاح، یکی از گروه های اصلی اسلام گرا در افغانستان، و حزب التحریر می شوند. در سطح ملی، ۳۲.۹ درصد از مصاحبه شوندهگان، حضور گسترده جمعیت الاصلاح را در سراسر کشور اطلاع دادند و گفتند که این گروه در کلیه ولایات به استثنای ولایات جنوب شرقی لوگر و پکتیا فعال است و بالاترین درصدی پاسخ های مثبت در این رابطه از ولایات شمال شرقی کنر، پروان و کابل به دست آمده است. بر خلاف، به نظر می رسد که حزب التحریر حضور نسبتاً ضعیفی در جنوب (فقط تعدادی از پاسخ های مثبت در هلمند)، جنوب شرق و شرق (به استثنای غزنی که در آن، ۵۰ درصد از پاسخ دهندگان از فعالیت های این گروه آگاهی دارند) دارد، اما حضور این گروه در شمال شرق و منطقه اطراف کابل قوی است. این داده ها با معلومات موجود همخوانی دارد که طبق آن، حزب التحریر فعالیت هایش در افغانستان را در شمال شرق کشور آغاز کرده است. درصدی بالای حضور این گروه در

جدول ۸: گروه های قومی-ملی گرای فعال در لیسه ها

ولایت	ستم ملی (سازا)	تحریک ملی (اسماعیلیون)	افغان ملت	کنگره ملی	سایرین
زابل	۰.۰٪	۴.۸٪	۹.۵٪	۰.۰٪	۰.۰٪
قندهار	۰.۰٪	۰.۰٪	۶۸.۶٪	۰.۰٪	۲.۹٪
هلمند	۰.۰٪	۵.۹٪	۵۸.۸٪	۰.۰٪	۰.۰٪
غزنی	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۲.۵٪
پکتیا	۰.۰٪	۰.۰٪	۴۱.۷٪	۰.۰٪	۰.۰٪
لوگر	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
ولسوالی های کابل	۱۳.۶٪	۴.۵٪	۴۵.۵٪	۲۲.۷٪	۴۵.۵٪
شهر کابل	۰.۰٪	۰.۰٪	۲۵.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
وردک	۰.۰٪	۰.۰٪	۲.۵٪	۰.۰٪	۲.۵٪
کاپیسا	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۹.۱٪
پروان	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
کنر	۶۶.۷٪	۰.۰٪	۸۳.۳٪	۰.۰٪	۳.۳٪
لغمان	۵۷.۱٪	۰.۰٪	۴.۸٪	۳۳.۳٪	۳۳.۸٪
ننگرهار	۶.۳٪	۰.۰٪	۶.۳٪	۰.۰٪	۱۲.۵٪
بلخ	۹۶.۷٪	۱۰.۰٪	۹۰.۰٪	۱۰.۰٪	۱۶.۷٪
تخار	۰.۰٪	۳۷.۵٪	۴۳.۸٪	۰.۰٪	۰.۰٪
قندز	۰.۰٪	۲۵.۰٪	۲۵.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
بغلان	۰.۰٪	۳۸.۱٪	۵۷.۱٪	۴.۸٪	۰.۰٪

۰.۰٪	۰.۰٪	۷.۱٪	۰.۰٪	۰.۰٪	بدخشان
۵۰.۰٪	۲۰.۰٪	۷۶.۷٪	۶.۷٪	۸۰.۰٪	هرات
۸.۷٪	۲.۴٪	۴۱.۳٪	۴.۸٪	۱۳.۵٪	مکاتب در ساحات روستایی
۱۲.۳٪	۸.۰٪	۴۵.۲٪	۶.۷٪	۲۹.۴٪	مکاتب در شهرهای کوچک
۱۶.۷٪	۶.۴٪	۳۸.۵٪	۶.۴٪	۳.۸٪	مکاتب در شهرهای بزرگ
۱۲.۰٪	۶۰.۸٪	۴۲.۹٪	۶۰.۹٪	۲۰.۲٪	همه مکاتب

می رود. بر خلاف، فعالیت های قابل توجه انشعابات حزب اسبق دموکراتیک خلق افغانستان در چندین ولایت به خصوص در بلخ، هلمند و قندهار و تا حدودی در ننگرهار و کنر اطلاع داده شد.

جزئیات حضور گروه های چپی در جدول ۹ ارائه شده است. اظهارات در مورد حضور انشعابات گروه های شعله جاوید (مائویستی) ناچیز است، مگر در هرات که یکی از پایگاه های قدیمی گروه های مائویستی در افغانستان به شمار

جدول ۹: گروه های چپی فعال در مکاتب

ولایت	مائویستی (شعله جاوید و گروه های انشعابی)	گروه های انشعابی از خلق و پرچم
زابل	۰.۰٪	۹.۵٪
قندهار	۵.۷٪	۳۴.۳٪
هلمند	۱۱.۸٪	۴۱.۱٪
غزنی	۰.۰٪	۰.۰٪
پکتیا	۰.۰٪	۰.۰٪
لوگر	۰.۰٪	۰.۰٪
ولسوالی های کابل	۴۰.۹٪	۶۳.۶٪
شهر کابل	۰.۰٪	۰.۰٪
وردک	۰.۰٪	۰.۰٪
کاپیسا	۰.۰٪	۰.۰٪
پروان	۰.۰٪	۰.۰٪
کنر	۰.۰٪	۰.۰٪
لغمان	۰.۰٪	۳۲.۱٪
ننگرهار	۱۲.۵٪	۰.۰٪
تخار	۰.۰٪	۱۸.۸٪
قندز	۰.۰٪	۰.۰٪
بغلان	۰.۰٪	۱۹.۰٪
بدخشان	۰.۰٪	۱۰.۰٪
بلخ	۰.۰٪	۳.۳٪
هرات	۰.۰٪	۳.۳٪
مکاتب در ساحات روستایی	۰.۸٪	۱۵.۹٪
مکاتب در شهرهای کوچک	۲.۳٪	۱۳.۶٪
مکاتب در شهرهای بزرگ	۱۴.۱٪	۳۹.۷٪
همه مکاتب	۳۷.۵٪	۱۹.۰٪

اما حضور خوبی در سایر ولایات دارد. عدم حضور این حزب در پروان می تواند به دلیل خصومت شبکه های محلی جمعیت با هر گونه حضور حزب اسلامی در این ولایت باشد و این امر می تواند شاخه قانونی حزب اسلامی را بیشتر از شاخه زیرزمینی این حزب تحت تأثیر قرار دهد. همان طور که مصاحبه های کیفی نشان می دهد، در واقع دیدگاه های سیاسی فعالان جمعیت اسلامی و شاخه قانونی حزب اسلامی نسبتاً مشابه و همسان همدیگر است (به گزارش متعاقب نگاه کنید). بالایی دارد. در مقایسه، شاخه قانونی حزب اسلامی در کابل حضور ضعیفی دارد و به طور تعجب آوری در پروان اصلاً حضور ندارد، اما حضور خوبی در سایر ولایات دارد. عدم حضور این حزب در پروان می تواند به دلیل خصومت شبکه های محلی جمعیت با هر گونه حضور حزب اسلامی در این ولایت باشد و این امر می تواند شاخه قانونی حزب اسلامی را بیشتر از شاخه زیرزمینی این حزب تحت تأثیر قرار دهد. همان طور که مصاحبه های کیفی نشان می دهد، در واقع دیدگاه های سیاسی فعالان جمعیت اسلامی و شاخه قانونی حزب اسلامی نسبتاً مشابه و همسان همدیگر است (به گزارش متعاقب نگاه کنید).

تفصیلات در مورد گروه های به اصطلاح جهادی در جدول ۱۰ ارائه شده است. علی رغم تلاش های جنبش ملی برای گسترش حضورش در سراسر کشور، فعالیت های این حزب کماکان به صراحت در شمال و شمال شرق افغانستان متمرکز است. در سطح ملی، فقط ۲۴.۷ درصد از مصاحبه شوندگان، حضور این حزب را اطلاع دادند. خارج از این ساحات، این حزب فقط در هلمند و هرات حضور محدودی دارد. به همین ترتیب، شاخه های مختلف حزب وحدت و حرکت اسلامی (که به خاطر آسانی و سادگی در اینجا در دو گروه قرار داده شده اند) در ساحات عمدتاً شیعه نشین حضور دارند. دو "گروه جهادی" که می توانند ادعا کنند احزاب ملی هستند، جمعیت اسلامی و حزب اسلامی می باشند. طبق اظهارات مصاحبه شوندگان، جمعیت در کلیه ولایات تحت سروی حضور دارد، اگرچه حضور این حزب در دو ولایت (وردک و کتر) نسبتاً ناچیز اطلاع داده شد. این حزب نه تنها دارای حضور بالایی در پایگاه های سنتی اش در شمال شرق، شمال و پروان، کاپیسا و هرات است، بلکه در جنوب کشور نیز حضور بالایی دارد. در مقایسه، شاخه قانونی حزب اسلامی در کابل حضور ضعیفی دارد و به طور تعجب آوری در پروان اصلاً حضور ندارد.

جدول ۱۰: گروه های انشعابی از جنگ های داخلی که در مکاتب فعالیت دارند

ولایت	جمعیت اسلامی	حزب اسلامی	حزب وحدت	جنبش ملی	حرکت اسلامی (محسنی، انوری)
زابل	۶۱.۹٪	۱۹.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۲۸.۶٪
قندهار	۶۰.۰٪	۷۱.۴٪	۰.۰٪	۲.۹٪	۲۲.۹٪
هلمند	۷۰.۶٪	۸۸.۲٪	۱۷.۶٪	۱۱.۸٪	۵.۹٪
غزنی	۶۸.۸٪	۵۶.۳٪	۵۶.۳٪	۰.۰٪	۶۲.۵٪
پکتیا	۲۵.۰٪	۵۸.۳٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
لوگر	۳۱.۳٪	۵۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
ولسوالی های کابل	۲۷.۳٪	۹.۱٪	۱۸.۲٪	۰.۰٪	۲۲.۷٪
شهر کابل	۲.۵٪	۹۵.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
وردک	۸۲.۵٪	۷.۵٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
کاپیسا	۸۱.۸٪	۵۴.۵٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
پروان	۱۰۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
کتر	۶۶.۷٪	۴۲.۹٪	۴.۸٪	۳۸.۱٪	۰.۰٪
لغمان	۷۵.۰٪	۶۷.۹٪	۵۷.۱٪	۷۵.۰٪	۳۵.۷٪
ننګرهار	۹۳.۸٪	۲۵.۰٪	۷۵.۰٪	۱۲.۵٪	۱۸.۸٪
تخار	۶.۳٪	۴۳.۸٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
قندز	۱۸.۸٪	۸۱.۳٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
بغلان	۱۹.۰٪	۴۷.۶٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
بدخشان	۹۰.۰٪	۷۰.۰٪	۴۰.۰٪	۹۶.۷٪	۰.۰٪
بلخ	۸۳.۳٪	۳۳.۳٪	۲۰.۰٪	۸۳.۳٪	۰.۰٪
هرات	۶۰.۰٪	۹۶.۷٪	۲۰.۰٪	۶.۷٪	۰.۰٪
مکاتب در ساحات روستایی	۵۰.۰٪	۶۴.۳٪	۱۱.۱٪	۲۰.۶٪	۱۵.۰٪
مکاتب در شهرهای کوچک	۶۴.۰٪	۶۴.۹٪	۱۴.۰٪	۲۷.۶٪	۱۰.۱٪
مکاتب در شهرهای بزرگ	۵۵.۱٪	۴۸.۷٪	۳۰.۸٪	۲۳.۱٪	۳۳.۳٪
همه مکاتب	۵۸.۳	۶۱.۸	۱۶.۲	۲۴.۷	۱۵.۷

۶. سازمان های جامعه مدنی

انواع مختلف سازمان های جامعه مدنی دارای تفاوت های زیادی در رابطه با سطح حضورشان در ولایات بودند. اطلاع داده شد که سازمان های غیرحکومتی (انجوها) در مکاتب تقریباً تمام ولایات به جز بغلان و بدخشان حضور دارند. در سطح ملی، ۵۷ درصد از پاسخ دهندگان، فعالیت های این

سازمان ها را اطلاع دادند و اکثر این فعالیت ها در شهرهای بزرگ (۷۳.۱ درصد) تمرکز دارد. سطح بسیار پایینی از حضور سازمان های غیرحکومتی در سایر ولایات شمال شرقی اطلاع داده شد. بر خلاف، حضور این سازمان ها در جنوب، جنوب شرق، شرق و در هرات و بلخ بسیار بالا بود (جدول ۱۱).

جدول ۱۱: حضور سازمان های جامعه مدنی

ولایت	سازمان های غیرحکومتی (انجوها)	گروه های مدافع حقوق زنان	انجمن های دینی (تبلیغی جماعت)	سایرین
زابل	۸۱.۰٪	۰.۰٪	۵۷.۱٪	۰.۰٪
قندهار	۹۷.۱٪	۵۴.۳٪	۳۴.۳٪	۲.۹٪
هلمند	۱۰۰.۰٪	۸۲.۴٪	۵۲.۹٪	۰.۰٪
غزنی	۱۰۰.۰٪	۶۲.۵٪	۴۳.۸٪	۰.۰٪
پکتیا	۸۳.۳٪	۸۳.۳٪	۸.۳٪	۰.۰٪
لوگر	۳۷.۵٪	۱۲.۵٪	۰.۰٪	۰.۰٪
ولسوالی های کابل	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
شهر کابل	۲۷.۳٪	۲۲.۷٪	۴۰.۱٪	۲۲.۷٪
وردک	۵۵.۰٪	۰.۰٪	۵.۰٪	۰.۰٪
کاپیسا	۹۰.۹٪	۹.۱٪	۹.۱٪	۰.۰٪
پروان	۷۷.۸٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪
کنر	۴۳.۸٪	۱۲.۵٪	۱۲.۵٪	۰.۰٪
لغمان	۸۱.۳٪	۴۳.۸٪	۳۱.۳٪	۰.۰٪
ننگرهار	۹۵.۲٪	۸۱.۰٪	۱۴.۳٪	۴.۸٪
تخار	۳.۳٪	۳.۳٪	۹۳.۳٪	۳.۳٪
قندز	۳.۳٪	۰.۰٪	۸۶.۷٪	۳.۳٪
بغلان	۰.۰٪	۰.۰٪	۷۶.۷٪	۱۰۰.۰٪
بدخشان	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۴.۸٪
بلخ	۷۱.۴٪	۰.۰٪	۲۱.۴٪	۰.۰٪
هرات	۱۰۰.۰٪	۶۸.۸٪	۸۱.۳٪	۱۰۰.۰٪
مکاتب در ساحات روستایی	۵۶.۳٪	۲۵.۴٪	۳۲.۵٪	۱.۶٪
مکاتب در شهرهای کوچک	۵۱.۸٪	۲۷.۶٪	۵۲.۲٪	۲.۶٪
مکاتب در شهرهای بزرگ	۷۳.۱٪	۳۹.۷٪	۳۸.۵٪	۶.۴٪
همه مکاتب	۵۷.۰٪	۲۹.۱٪	۴۴.۰٪	۲۹.۹٪

در مقایسه، حضور گروه های مدافع حقوق زنان با ۲۹.۱ درصد از پاسخ های مثبت در سطح ملی، کم تر اطلاع داده شد. در هشت ولایت، هیچ نشانه ای از حضور این گروه ها وجود نداشت، حال آن که در شش ولایت دیگر به شمول ولایات غیرمحمتملی چون قندهار، هلمند، غزنی و پکتیا، بیش از ۵۰ درصد از مصاحبه شوندگان حضور این گروه ها را اطلاع دادند. این که احتمال فعال بودن گروه های مدافع حقوق زنان در شهرهای بزرگ (۳۹.۷ درصد) در بیشتر

از شهرهای کوچک و ساحات روستایی (به ترتیب ۲۷.۶ درصد و ۲۵.۴ درصد) است، تعجب آور نیست. در کل، حضور گروه های دینی غیرسیاسی معمول است و ۴۴ درصد از پاسخ دهندگان حضور این گروه ها را اطلاع دادند، اما حضور این گروه ها خیلی بی نظم است و ولایاتی چون کابل، پروان و لوگر ظاهراً به طور کامل از حضور این گروه ها متأثر نشده اند، حال آن که سطح حضور این گروه ها در سایر ولایات مثلاً در شمال شرق و هرات بسیار بالا اطلاع داده شد.

در مقایسه، حضور گروه های مدافع حقوق زنان با ۲۹.۱ درصد از پاسخ های مثبت در سطح ملی، کم تر اطلاع داده شد. در هشت ولایت، هیچ نشانه ای از حضور این گروه ها وجود نداشت، حال آن که در شش ولایت دیگر به شمول ولایات غیرمحمتملی چون قندهار، هلمند، غزنی و پکتیا، بیش از ۵۰ درصد از مصاحبه شوندگان حضور این گروه ها را اطلاع دادند. این که احتمال فعال بودن گروه های مدافع حقوق زنان در شهرهای بزرگ (۳۹.۷ درصد) در بیشتر

۷. نفوذ بزرگسالان

و پروان (هیچ پاسخ مثبت) و ننگرهار و لوگر (۱۰ درصد از پاسخ های مثبت) پایین است. در اکثر موارد، اطلاع داده شد که معلمین مضامین دینی بیشتر از معلمین سایر مضامین در جهت تأثیرگذاری بر دیدگاه های سیاسی متعلمین شان فعال بودند و کار می کردند، حال آن که معلمین مضامین پشتو و دری کم ترین فعالیت را در این زمینه داشتند. اطلاع داده شد که معلمین مضامین تاریخ و ساینس ندرتا نقش سیاسی داشتند و هیچ پاسخ مثبتی در این رابطه به ترتیب در ۱۱ و ۱۴ ولایت ارایه نشد (نمودار ۳، جدول ۱۲)

همان طور که در مقدمه توضیح داده شد، معلمین اغلبا در تبلیغ سیاسی در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ درگیر بودند. به همین دلیل، تصمیم گرفته شد تا حدود دخالت کارمندان تدریسی در انتشار دیدگاه های سیاسی در میان متعلمین ارزیابی شود. در سطح ملی، ۴۱.۷ درصد از مصاحبه شوندگان بر این نظر بودند که معلمین در تأثیرگذاری بر نگرش های سیاسی متعلمین دخالت دارند. این درصدی به طور قابل توجهی در ولسوالی های کابل (نه در شهر کابل)، بدخشان و هرات (با بیش از ۹۰ درصد از پاسخ های مثبت) بالا، اما در غزنی

نمودار ۳: اظهارات در مورد دخالت کارمندان تدریسی در تبلیغ سیاسی

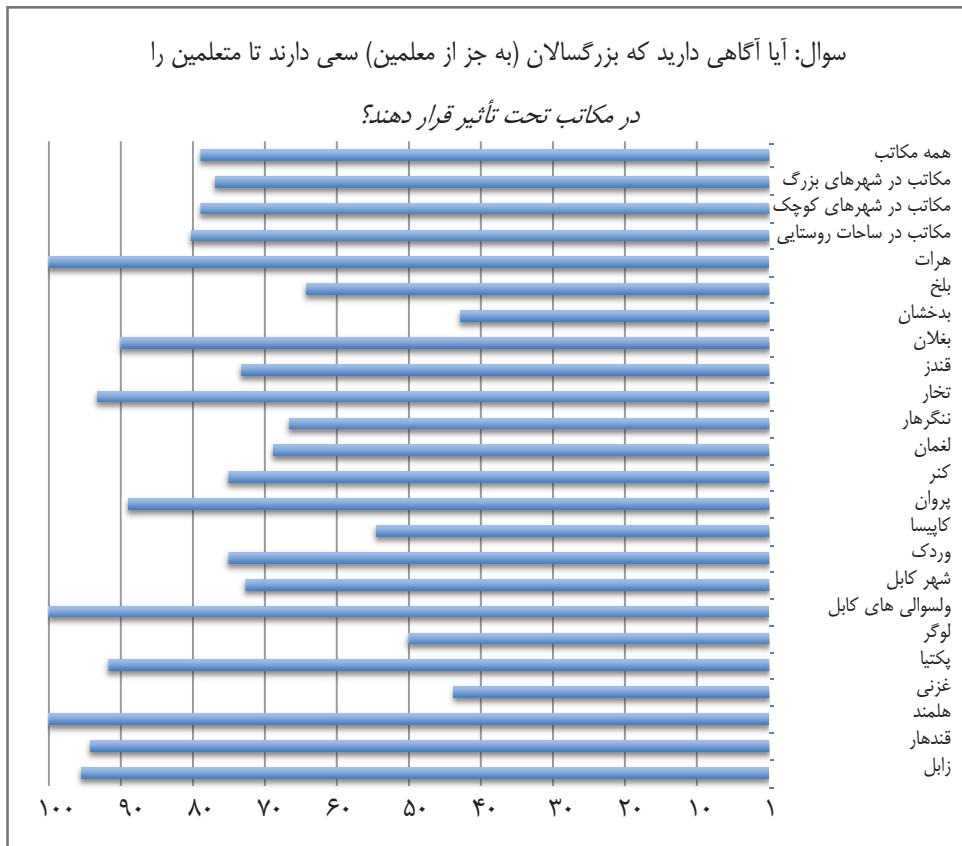
جدول ۱۲: کارمندان تدریسی و تبلیغ سیاسی

ولایت	معلمین مضامین دینی	معلمین دری و پشتو	معلمین تاریخ	معلمین ساینس	سایرین	تعداد پاسخ ها
زابل	۲۸.۶%	۱۴.۳%	۱۹.۰%	۴.۸%	۰.۰%	۲۳
قندهار	۳۱.۴%	۰.۰%	۰.۰%	۲.۹%	۵.۸%	۳۵
هلمند	۵۲.۹%	۲۳.۵%	۱۱.۸%	۱۱.۸%	۵.۹%	۱۷
غزنی	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۱۶
پکتیا	۸.۳%	۱۶.۷%	۸.۳%	۰.۰%	۰.۰%	۲۲
لوگر	۶.۳%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۱۶
ولسوالی های کابل	۱۰۰.۰%	۱۰۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۲۰
شهر کابل	۵۰.۰%	۱۳.۶%	۱۸.۲%	۰.۰%	۲۲.۷%	۴۰
وردک	۱۵.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۲۲
کاپیسا	۴۵.۵%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۱۲
پروان	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۱۶
کنر	۳۱.۳%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۳۰
لغمان	۳۱.۳%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۳۰
ننگرهار	۴.۸%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۰.۰%	۳۰
تخار	۹۰.۰%	۳۳.۳%	۳۰.۰%	۰.۰%	۶.۷%	۲۱
قندز	۵۳.۳%	۱۶.۷%	۱۶.۷%	۰.۰%	۰.۰%	۲۲
بغلان	۶۰.۰%	۳۶.۷%	۰.۰%	۱۳.۳%	۰.۰%	۱۶
بدخشان	۹۰.۵%	۴.۸%	۴.۸%	۱۴.۳%	۴.۸%	۱۶
بلخ	۱۴.۳%	۱۴.۳%	۷.۱%	۰.۰%	۳.۶%	۲۶
هرات	۸۷.۵%	۰.۰%	۲۵.۰%	۰.۰%	۷۵.۰%	۲۱
مکاتب در ساحات روستایی	۳۴.۹%	۱۳.۵%	۶.۳%	۰.۸%	۲.۴%	۱۲۶
مکاتب در شهرهای کوچک	۴۳.۴%	۱۲.۷%	۹.۲%	۱.۸%	۳.۵%	۲۲۷
مکاتب در شهرهای بزرگ	۳۳.۳%	۹.۰%	۹.۰%	۱.۳%	۱۲.۸%	۷۸
همه مکاتب	۳۹.۱%	۱۲.۳%	۸.۳%	۱۴.۲%	۴۵.۶%	۴۳۱

و در سطح ولایتی کم تر از ۳۷.۵ (غزنی) نبود، به استثنای بدخشان که در این ولایت، درصدی پاسخ های مثبت ۵۰ بود. به نظر می رسد این امر بدین معنی باشد که خودسازمان دهی اندکی در میان متعلمین وجود دارد و این که تأثیرات سیاسی از سوی "سازمان های رشدیافته" موجود، اعمال می شود. اطلاع داده شد که مالاها یک منبع اصلی دیگر تأثیرگذاری بر متعلمین هستند و درصدی پاسخ های مثبت به این پرسش در سطح ملی ۳۸.۲ بود، به جز در پروان و ننگرهار (هیچ پاسخ مثبت) و بلخ و کنر (که هر دو ولایت کم تر از ۱۰ درصد پاسخ مثبت داشتند) (نمودار ۴، جدول ۱۳).

اکثریت قاطع متعلمینی که با آنها مصاحبه شد، اطلاع دادند که بزرگسالان بر نگرش های سیاسی متعلمین شان تأثیرگذار هستند: ۷۸.۹ درصد در سطح ملی و با تفاوت های اندکی در شهرهای بزرگ، شهرهای کوچک و ساحات روستایی. بدخشان با ۴۲.۹ درصد، کم ترین سطح پاسخ های مثبت را داشت، اما هفت ولایت بیش از ۹۰ درصد از پاسخ های مثبت را به خود اختصاص داده بودند. تعجب آور نیست که والدین یکی از منابع اصلی تأثیرگذاری بر متعلمین هستند، اما هیچ پاسخ مثبت به این پرسش در چندین ولایت وجود نداشت. با این وجود، اطلاع داده شد که تأثیرگذارترین والدین، خود فعالان حزبی هستند و درصدی پاسخ های مثبت در این رابطه در سطح ملی ۷۲.۲

نمودار ۴: تأثیرگذاری بزرگسالان بر متعلمین

جدول ۱۳: تأثیرگذاری بزرگسالان بر متعلمین با تفکیک پاسخ ها

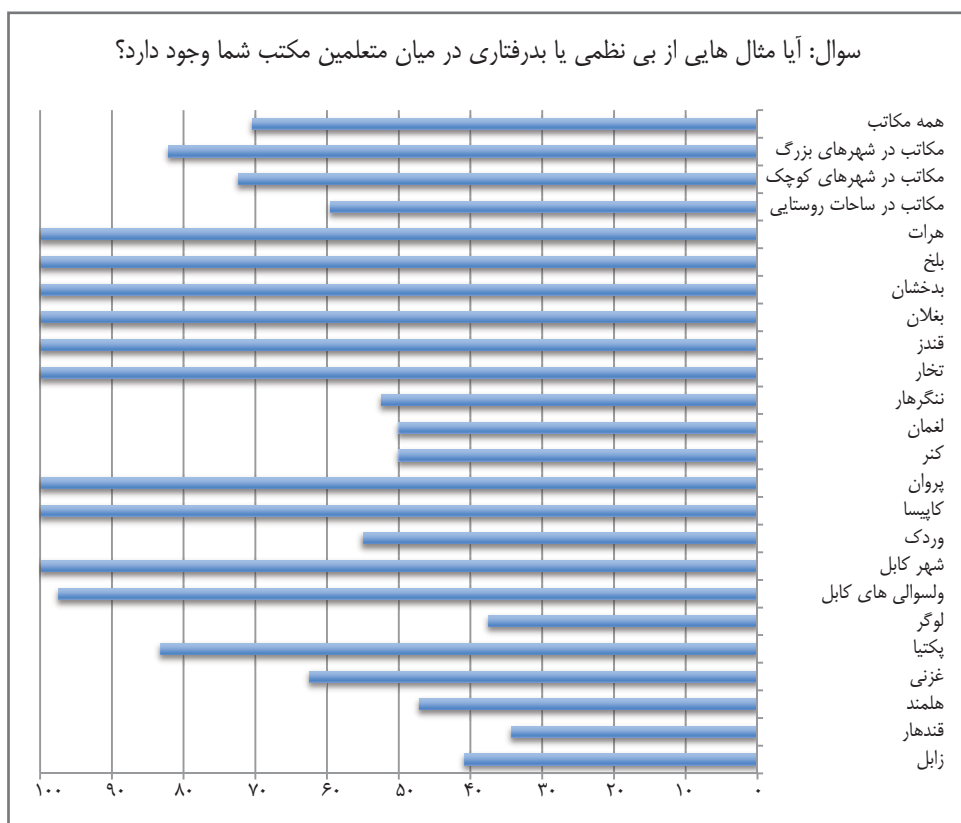
تعداد پاسخ ها	انواع بزرگسالان تأثیرگذار بر متعلمین				ولایت
	سایرین	فعالان حزبی	ملاها	والدین	
۲۳	۰٪	۷۷.۳۰٪	۴۵.۵۰٪	۷۲.۷۰٪	زابل
۳۵	۰.۰۰٪	۶۸.۶۰٪	۴۵.۷۰٪	۸۲.۹۰٪	قندهار
۱۷	۰.۰۰٪	۸۸.۲۰٪	۱۱.۸۰٪	۴۷.۱۰٪	هلمند
۱۶	۰.۰۰٪	۳۷.۵۰٪	۳۱.۳۰٪	۱۸.۸۰٪	غزنی
۲۲	۰٪	۸۳٪	۱۷٪	۴۲٪	پکتیا
۱۶	۰٪	۵۰٪	۰٪	۱۹٪	لوگر
۲۰	۰.۰۰٪	۱۰۰.۰۰٪	۵۵.۰۰٪	۰٪	ولسوالی های کابل
۴۰	۲۷.۳٪	۴۵.۴٪	۴۵.۴٪	۰.۰٪	شهر کابل
۲۲	۰٪	۷۵٪	۴۵٪	۵۰٪	وردک
۱۲	۰٪	۵۵٪	۹۰٪	۰٪	کاپیسا
۱۶	۰٪	۸۹٪	۰٪	۰٪	پروان
۳۰	۰.۰۰٪	۷۵.۰۰٪	۶.۳۰٪	۵۰.۰۰٪	کنر
۳۰	۰.۰۰٪	۶۲.۵۰٪	۱۲.۵۰٪	۵۰.۰۰٪	لغمان
۳۰	۰٪	۶۷٪	۰٪	۴۳٪	ننګرهار
۲۱	۰٪	۹۰٪	۸۰٪	۳٪	تخار
۲۲	۷٪	۶۰٪	۵۷٪	۱۳٪	قندز
۱۶	۳.۳۰٪	۸۶.۷۰٪	۶۳.۳۰٪	۲۰.۰۰٪	بغلان
۱۶	۰.۰۰٪	۴۲.۹۰٪	۴۲.۹۰٪	۰.۰۰٪	بدخشان
۲۶	۰٪	۶۴٪	۴٪	۵۰٪	بلخ
۲۱	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۲۵٪	۱۳٪	هرات
۱۲۶	۰.۰٪	۷۳.۸٪	۳۸.۹٪	۴۲.۹٪	مکاتب در ساحات روستایی
۲۲۷	۱.۴٪	۷۳.۷٪	۳۹.۹٪	۲۸.۱٪	مکاتب در شهرهای کوچک
۷۸	۱۱.۵٪	۶۵.۴٪	۳۲.۱٪	۳۳.۳٪	مکاتب در شهرهای بزرگ
۴۳۱	۲۸.۲٪	۷۲.۲٪	۳۸.۲٪	۳۳.۴٪	همه مکاتب

۸. بی نظمی در مکاتب

داده شد (۴۵.۱ درصد)، اگرچه به صورت غیرمنظم از یک ولایت به ولایت دیگر. به نظر می رسد که تخریب وسایل مکتب یک مسئله گسترده در تمام ولایات باشد. نوشتن شعارها بر روی دیوارهای مکاتب در چهار ولایت اطلاع داده نشد و گاهی در چهار ولایت دیگر اطلاع داده شد، اما به نظر می رسد که این مسئله در کابل، کاپیسا، پروان، شمال شرق و بلخ نسبتاً معمول است. در مجموع، ۴۲.۶ درصد از پاسخ دهندگان این موضوع را اطلاع دادند. با در نظر داشت مهیا بودن مواد مخدر ارزان در افغانستان، مصرف مواد مخدر در مکاتب کم تر از حد انتظار اطلاع داده شد. در سطح ملی، درصدی پاسخ های مثبت ۲۵.۳ بود: هلمند، وردک، کنر، لغمان و ننگرهار هیچ پاسخ مثبتی به این پرسش نداشتند (نمودار ۵، جدول ۱۴).

۷۰.۴ درصد از مصاحبه شوندگان، رفتار بی نظم در مکاتب را اطلاع دادند. پایین ترین سطح پاسخ مثبت به این پرسش، ۳۷.۵ درصد (لوگر) بود، حال آن که در هشت ولایت، تمام پاسخ دهندگان وقوع رفتارهای بی نظم در مکاتب شان را تأیید کردند. یکی از عام ترین نوع بی نظمی، جنگ در میان متعلمین (۵۴.۶ درصد) بود که پاسخ های مثبت به این پرسش در بین ۲۳.۸ درصد و ۱۰۰ درصد در ولایات در نوسان بود. وردک، ولایتی بود که دارای پایین ترین سطح پاسخ های مثبت بود (۱۵ درصد). موارد جنگ متعلمین با معلمین نیز بسیار شایع است و تا حدی در همه ولایات و در مجموع از سوی ۴۲.۶ درصد از پاسخ دهندگان اطلاع داده شد؛ فقط در هلمند، پاسخ های مثبت در این زمینه کم تر از ۱۰ درصد بود. خرابکاری نیز اغلباً اطلاع

نمودار ۵: وقوع رفتار بی نظم در میان متعلمین

جدول ۱۴: انواع رفتار بی نظم در مکاتب

تعداد پاسخ ها	انواع رفتار بی نظم							ولایت
	سایر موارد	تخریب مکاتب	نوشتن بر روی دیوار مکاتب	نافرمانی از معلمین	مصرف مواد مخدر	جنگ معلمین با معلمین	جنگ در میان معلمین	
۲۳	۰.۰٪	۲۲.۷٪	۲۲.۷٪	۲۲.۷٪	۴.۵٪	۲۲.۷٪	۴۰.۹٪	زابل
۳۵	۰.۰٪	۱۴.۳٪	۰.۰٪	۱۱.۴٪	۲.۹٪	۱۴.۳٪	۲۵.۷٪	قندهار
۱۷	۰.۰٪	۲۳.۵٪	۰.۰٪	۵.۹٪	۰.۰٪	۵.۹٪	۲۹.۴٪	هلمند
۱۶	۰.۰٪	۳۱.۳٪	۲۵.۰٪	۱۸.۸٪	۱۲.۵٪	۱۲.۵٪	۵۶.۳٪	غزنی
۲۲	۰.۰٪	۴۱.۷٪	۰.۰٪	۵۸.۳٪	۱۶.۷٪	۴۱.۷٪	۵۰.۰٪	پکتیا
۱۶	۰.۰٪	۶.۳٪	۰.۰٪	۲۵.۰٪	۶.۳٪	۰.۰٪	۳۱.۳٪	لوگر
۲۰	۲.۵٪	۹۷.۵٪	۹۷.۵٪	۹۷.۵٪	۵۷.۵٪	۹۷.۵٪	۹۷.۵٪	ولسوالی های کابل
۴۰	۱۰۰.۰٪	۵۴.۵٪	۶۸.۲٪	۶۸.۲٪	۱۳.۶٪	۴۰.۹٪	۶۸.۲٪	شهر کابل
۲۲	۰.۰٪	۲۰.۰٪	۵.۰٪	۳۰.۰٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۱۵.۰٪	وردک
۱۲	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۱۸.۲٪	۱۰۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	کاپیسا
۱۶	۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	۸۸.۹٪	۱۰۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	پروان
۳۰	۰.۰٪	۱۲.۵٪	۶.۳٪	۱۲.۵٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۲۷.۵٪	کنر
۳۰	۰.۰٪	۶.۳٪	۶.۳٪	۱۸.۸٪	۰.۰٪	۰.۰٪	۴۳.۸٪	لغمان
۳۰	۰.۰٪	۱۴.۳٪	۴.۸٪	۲۸.۶٪	۰.۰٪	۴.۸٪	۲۳.۸٪	ننگرهار
۲۱	۲۰.۰٪	۸۳.۳٪	۸۶.۷٪	۹۳.۳٪	۸۳.۳٪	۸۶.۷٪	۱۰۰.۰٪	تخار
۲۲	۳.۳٪	۸۰.۰٪	۹۳.۳٪	۹۰.۰٪	۵۳.۳٪	۸۳.۳٪	۱۰۰.۰٪	قندز
۱۶	۶.۷٪	۵۰.۰٪	۹۰.۰٪	۹۶.۷٪	۶۶.۷٪	۸۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	بغلان
۱۶	۰.۰٪	۱۹.۰٪	۹۵.۲٪	۸۵.۷٪	۵۲.۴٪	۶۶.۷٪	۱۰۰.۰٪	بدخشان
۲۶	۰.۰٪	۹۶.۴٪	۹۶.۴٪	۹۶.۴٪	۳۲.۱٪	۱۰۰.۰٪	۱۰۰.۰٪	بلخ
۲۱	۹۳.۸٪	۷۵.۰٪	۱۲.۵٪	۹۳.۸٪	۴۳.۸٪	۷۵.۰٪	۹۳.۸٪	هرات
۱۲۶	۱.۶٪	۳۴.۱٪	۲۹.۴٪	۳۹.۷٪	۱۶.۷٪	۳۰.۱٪	۴۹.۲٪	مکاتب در ساحات روستایی
۲۲۷	۰.۴٪	۴۸.۷٪	۴۷.۸٪	۵۵.۳٪	۳۲.۹٪	۴۶.۹٪	۶۴.۹٪	مکاتب در شهرهای کوچک
۷۸	۳۵.۹٪	۵۲.۶٪	۴۸.۷٪	۵۹.۰٪	۱۶.۷٪	۵۰.۰٪	۳۳.۳٪	مکاتب در شهرهای بزرگ
۴۳۱	۷.۲	۴۵.۱	۴۲.۶	۵۱.۴	۲۵.۳	۴۲.۶	۵۴.۶	همه مکاتب

۹. جمع بندی

یافته دیگر این است که سیاست در افغانستان حتی در میان جوانان، منطقه ای و سمتی باقی مانده است. احزاب و سازمان های کمی هستند که بتوانند ادعای حضور سرتاسری در کشور را مطرح کنند، زیرا اکثر این احزاب و سازمان ها به مناطق مشخصی در کشور محدود هستند.

فعالیت های سازمان های غیرحکومتی نیز نسبتا در میان متعلمین لیسه ها شایع است؛ گروه های مدافع حقوق زنان نیز در شهرهای بزرگ (بخصوص کابل) فعال هستند. این سروی همچنین کوشید تا برخی از شاخص های نابسامانی اجتماعی را در مکاتب ارزیابی کند و دریافت که سطح بی نظمی در مکاتب به خصوص در شهرهای بزرگ نسبتا بالا است.

هدف از این سروی این بود تا مسایل و موضوعات بالقوه ای برجسته شود که قابل تحقیق بیشتر در مطالعه کیفی واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان در این باره است. بنابراین، هدف این نبود تا چون و چرای بروز برخی از روندهای مشخص در لیسه های افغانستان توضیح داده شود. از این دیدگاه، این سروی برخی از یافته های کلیدی را به دست می دهد.

اولین و بارزترین یافته، درجه بالای سیاسی شدن لیسه های افغانستان می باشد، حال آن که وزارت معارف رسما فعالیت های سیاسی در مکاتب را ممنوع قرار داده است. فعالیت های سیاسی در مکاتب، اشکال متعددی دارد، اما اکثرا شامل مشاجرات (گاهگاهی خصمانه)، برخی از درگیری ها و زدوخوردهای خشونتبار و توزیع نوشته جات سیاسی می شود؛ اعتراضات و تظاهرات علنی ندرتا اتفاق می افتد. مشاجرات سیاسی عمدتا بر سر مسایلی نظیر حضور خارجی ها در افغانستان، نبردهای انتخاباتی و فساد سیاسی صورت می گیرد.

دومین یافته اصلی این سروی این است که اساسا دو گرایش سیاسی در لیسه ها موجود است: اولین گرایش، اشاعه احساسات ضد نظام کنونی است که نفع آن عمدتا به سازمان های رادیکال و/یا سازمان های اسلامی غیرقانونی می رسد که بعضی از این سازمان ها فعالانه در شورشگری علیه حکومت افغانستان سهیم اند، حال آن که برخی دیگر از این سازمان ها از لحاظ نظامی فعال نمی باشند. وسعت فعالیت های طالبان، جندالله، حزب اسلامی (شاخه حکمتیار)، حزب التحریر و امثال آنها باید مایه نگرانی مقامات افغانستان باشد. اگرچه مطالعه سال ۲۰۱۰ واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان بر پوهنتون ها متمرکز بود، اما به نظر می رسد که مطالعه حاضر نشان می دهد که روند افراطی شدن تسریع شده است. گرایش سیاسی دوم در لیسه ها این است که احزاب سیاسی قانونی افغانستان سعی دارند تا شاخه هایشان را در میان مردم این کشور بگسترانند و فعالانه در جهت جلب و جذب اعضا از میان متعلمین لیسه ها کوشش می کنند. این یافته همچنین مؤید یافته های گزارش سال ۲۰۱۰ درباره سیاست زدگی تحصیلات عالی در افغانستان است. علی رغم ممنوعیت فعالیت سیاسی در این عرصه، این نوع تبلیغ سیاسی می تواند به حیث یک تحول مثبت توصیف شود، زیرا احزاب و سازمان های سیاسی کوشش دارند تا ریشه های عمیقی را در جامعه پیروانند. از سوی دیگر، نشانه های اندکی در مورد خودسازمان دهی مستقل گروه های متعلمین از میان احزاب و سازمان های سیاسی کنونی وجود دارد، گرچه مطالعه کیفی متعاقب این سروی دیدگاه های بیشتری را در این مورد ارائه خواهد داد.

پیشنهادات شما

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان می خواهد تا از پیشنهادات شما بعنوان استفاده کننده گان منابع تحقیقاتی این اداره مستفید شود. شما چه خواننده همیشگی انتشارات ما باشید، چه در یکی از سخنرانی‌ها و ورکشاپ‌های این واحد شرکت کرده باشید، چه از کتابخانه استفاده کرده باشید و چه به تازگی با این سازمان آشنا شده باشید، نظرات و پیشنهادات شما برای ما با ارزش است. نظر های شما به ما کمک میکند تا هدف خود را به بهترین شکل تعقیب نموده و یافته های کاری خود را به شکل بهتر با خواننده گان نشریات ما به اشتراک بگذاریم. آسانترین راه برای ارائه پیشنهادات استفاده از این ایمیل آدرس میباشد. areu@areu.org.af

همچنان شما می توانید به این شماره تماس بگیریید ۵۴۸ ۶۰۸ ۷۹۹ (+۰)۹۳ و هر نظری دارید، با ما در میان بگذارید. اما برخی اطلاعاتی که به ویژه برای ما سودمند هستند عبارتند از:

- چطور از نشریات واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان استفاده می کنید (مطالعه انتشارات، شرکت در جلسات،...)?
- به چه منظور از پژوهش‌های واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان استفاده می کنید؟
- به چه شکل انتشارات واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان را دریافت می کنید؟
- از نسخه الکترونیکی استفاده می کنید یا از مجلدات؟
- چگونه این انتشارات می توانند اطلاعات را به نحو بهتری ارائه دهند؟
- نظر شما درباره روند پژوهشی و نتایج ما چیست؟
- انتشارات یا رویداد های مورد علاقه شما در واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان کدام است؟
- به نظر شما ما چه کارهایی را می توانیم بهتر انجام دهیم؟
- علاقه، ساحه و موقعیت کاری یا مطالعه شما کدام است

نشریات واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

تاریخ	عنوان نشریه	نام نویسنده	دری	پشتو	موضوع تحقیق	نوع نشریه
سپتمبر ۲۰۱۵	در نظر داشت بافت روستا ها در افغانستان	ادم پین			معیشت پایدار	پالیسی نامه
سپتمبر ۲۰۱۵	خبرنامه تحقیقاتی افغانستان - شماره ۳۲	واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان				خبرنامه تحقیقی
جولای ۲۰۱۵	سیاسی سازی مکاتب لیسه افغانستان	انتونو جیستازی و علی محمد علی			حکومتداری	توضیح نامه
جولای ۲۰۱۵	سیاست و حکومتداری ولایتی در افغانستان: ولایت قندهار	اشلی جکسن			معیشت پایدار	مقاله کاری
می ۲۰۱۵	تفکیک قوا در قانون اساسی افغانستان: یک مطالعه موضوعی	فرید حمیدی و ارونی جیاکودی	✓	✓	حکومتداری	مطالعه موردی
می ۲۰۱۵	شناسایی تفاوت های روستاها در افغانستان: استفاده از تحلیل های چندبعدی برای تشخیص نوعیت روستاها	ادم پین و جورجینا سترج			معیشت پایدار	مقاله کاری
اپریل ۲۰۱۵	خبرنامه تحقیقاتی افغانستان - شماره ۳۱	واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان				خبرنامه تحقیقی
اپریل ۲۰۱۵	تفکیک قوا در افغانستان: نظریه و عمل	ارونی جیاکودی	✓	✓	حکومتداری	پالیسی نامه
اپریل ۲۰۱۵	تکامل حقوق بنیادی در افغانستان: ۱۹۲۴-۲۰۰۴	ارونی جیاکودی	✓	✓	حکومتداری	پالیسی نامه
مارچ ۲۰۱۵	ازالف تا یا کتاب رهنا برای کمک به افغانستان نسخه سیزدهم ۲۰۱۵	واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان	✓	✓		کتاب
فبروری ۲۰۱۵	دوران غیر رسمی بازار پیاز در ولایت ننگرهار	جولیا مینویا	✓	✓	معیشت پایدار	پالیسی نامه
فبروری ۲۰۱۵	سیاست و حکومتداری ولایتی در افغانستان: ولایت ننگرهار	اشلی جکسن	✓	✓	معیشت پایدار	پالیسی نامه
فبروری ۲۰۱۵	بازار کار، نابرابری اجتماعی و خیاطان کابل	ادم پین و ریچارد مالت	✓	✓	معیشت پایدار	پالیسی نامه
دسامبر ۲۰۱۴	چرا اطفال به تنهایی سفر می کنند؟ انگیزه های سفر به اروپا و سایر کشورهای صنعتی از منظر اطفال، خانواده ها و جوامع ارسال کننده در افغانستان	چونا آر، اجاوزه، جنیفر لین بگاپورو لیحه ویلفر داری شکریه آزاد منش	✓	✓	مهاجرت ها و شبکه های فراملتی	نشریه تحلیلی
نوامبر ۲۰۱۴	تأثیرات اجتماعی پیاز: دوران غیر رسمی مارکیت پیاز در ننگرهار، افغانستان	جولیا مینویا و ادم پین			معیشت پایدار	مقاله کاری
نوامبر ۲۰۱۴	معضل زنان و رهبری در افغانستان: درسها و پیشنهادات	آریا نجات	✓	✓	جنر	پالیسی نامه
سپتمبر ۲۰۱۴	تا امید یا امید؟ کوکنار و معیشت روستایی	پاول فیشستین	✓	✓	مدیریت منابع طبیعی	نشریه ترکیبی
سپتمبر ۲۰۱۴	کنسرسیوم معیشت مصون برنامه های تحقیق افغانستان	چونا آر، اجاویز			معیشت پایدار	بروشور
سپتمبر ۲۰۱۴	جنر، جوانان و مشارکت در بازار کار شهری: شواهد تشکیل بخش خیاطی در کابل، افغانستان	ادم پین و ریچارد مالت			معیشت پایدار	مقاله کاری
سپتمبر ۲۰۱۴	درک پیچیدگی های مضللات مربوط به آب در افغانستان	ونسنت تاماس	✓	✓	مدیریت منابع طبیعی	پالیسی نامه
اگست ۲۰۱۴	ده سال پس از تصویب قانون اساسی افغانستان: چه مسایلی مطرح است؟	محمد هاشم کمالی	✓	✓	حکومتداری	نشریه تحلیلی
اگست ۲۰۱۴	وضعیت میکانیزم مزاحمت انتخاباتی در افغانستان	ارونی جیاکودی	✓	✓	حکومتداری	پالیسی نامه
اگست ۲۰۱۴	تا امید یا امید؟ کشت کوکنار در افغانستان پس از ۲۰۱۴	پاول فیشستین و دیوید منسفیلد	✓	✓	مدیریت منابع طبیعی	پالیسی نامه
جون ۲۰۱۴	سیاست و حکومتداری ولایتی در افغانستان: ولایت ننگرهار	اشلی جکسن	✓	✓	معیشت پایدار	مطالعه موردی
جون ۲۰۱۴	"از بد، بدترش کردند" تمرکز خشخاش تریاک در ساحات جنگی در ولایت های هلمند و ننگرهار	دیوید منسفیلد	✓	✓	مدیریت منابع طبیعی	مطالعه موردی
می ۲۰۱۴	افغانستان: تهیه روشی برای بررسی و تفکیک روستا ها	آدم پین			معیشت پایدار	روش کاری
می ۲۰۱۴	اردوی ملی: بقا و ثبات فراتر از جنبه های مالی	انتونو جیستازی و پیتر کویتن	✓	✓	حکومتداری	نشریه تحلیلی
اپریل ۲۰۱۴	تأثیر برنامه های تامین اجتماعی و شغلی بالای رفعمحرومیت اجتماعی بر اساس یافته ها و مدارک به دست آمده از افغانستان، بنگلادیش، هند و نیپال	بابکان باباجانین، جسیکا هگن-زنکر و رنیکا هولمز	✓	✓	جنر	مطالعه ترکیبی
اپریل ۲۰۱۴	نقش برنامه آموزش مهارتهای زندگی و آموزش برای کسب معیشت	چونا اجاوزه، بابکن باه جانین، جسیکا هیگن زنکر	✓	✓	جنر	پالیسی نامه
اپریل ۲۰۱۴	چگونه برنامه های کارآفرینی و کارآموزی به فعالیت ها و اشتراک اجتماعی در افغانستان کمک می نماید؟ شواهدی از برنامه های آموزشی مهارت های زندگی و تامین معیشت موسسه BRAC برای زنان جوان افغان	چونا اجاوزه، بابکان باباجانین، جسیکا هگن-زنکر، شاهین اکثر و جنیفر لین بگاپورو	✓	✓	جنر	مطالعه موردی

درباره واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان، موسسه مستقل پژوهشی مستقر در شهر کابل است که هدف آن انجام و عرضه پژوهش با کیفیت مرتبط به پالیسی و طرزالعمل و انتشار نتایج حاصله از آنها جهت آگهی دهی و تاثیر گذاری روی پالیسی ها و فعالیت های گوناگون؛ و تقویت فرهنگ پژوهش و مطالعه میباشد. این اداره سعی مینماید تا با دخیل ساختن پالیسی سازان، جامعه مدنی، محققین و دانش آموزان زمینه های استفاده از تحقیقات و کتابخانه این اداره را جهت تقویت ظرفیت پژوهشی آنان، و ایجاد فرصت ها برای بازتاب اندیشه ها، مناظره ها و مباحث علمی در کشور فراهم سازد.

واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان در سال ۲۰۰۲ با همکاری موسسات امدادی فعال در افغانستان بوجود آمد که نماینده های آن متشکل از هیأت مدیره، تمویل کنندگان، ملل متحد و دیگر دفاتر و موسسات غیر دولتی می باشد.

در سال ۲۰۱۵ میلادی پروژه های مشخصی از سوی اتحادیه اروپا (EU)، موسسه بین المللی برای توسعه (ODI)، بانک جهانی، انستیتوت صلح ایالات متحده امریکا (USIP)، همکاری های تخنیکی آلمان (GIZ-GOPA)، کمیته سویدن برای افغانستان (SCA)، مرکز مطالعات شرقی و افریقای دانشگاه لندن (SOAS)، سازمان ایالات متحده امریکا برای توسعه بین المللی (USAID)، و سفارت فنلند تمویل میگردد.

کمک مالی برای اجرای این تحقیق از سوی سفارت فنلند در افغانستان فراهم شده است.